

Vlaams
Parlement

vergadering **C14**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 5 oktober 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de invloed van het kattenplan op de toestroom van katten naar dierenasielen – 2586 (2015-2016)	4
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de evaluatie van de erkenningsvoorwaarden van hondenkwekerijen – 2592 (2015-2016)	6
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het door de minister aangekondigde label voor onverdoofd geslacht vlees – 2677 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de algemene stopzetting van pelsdierhouderijen in Vlaanderen – 38 (2016-2017)	12
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over wantoestanden in de pluimveehouderij – 2738 (2015-2016)	15
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aanstelling van een bemiddelaar in het dossier van onverdoofd slachten – 2572 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over onverdoofd slachten in de economische en Europese context – 2787 (2015-2016)	19
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een btw-verlaging voor afbraak- en bouwwerken – 2674 (2015-2016)	23
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de toekomst van de energiehuisen – 2681 (2015-2016)	27
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over energiesnoeiers – 2684 (2015-2016)	31
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de Vlaamse energielening – 17 (2016-2017)	33

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de steun aan huisvuilverbrandingsovens voor de productie van groene stroom – 22 (2016-2017)	36
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van een eventuele afschaffing van de belastingvermindering voor dakisolatie – 41 (2016-2017)	39
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gasleveringen uit Nederland – 2632 (2015-2016)	43
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over fiscale stimuli voor hernieuwbare energie – 2642 (2015-2016)	45

**VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de invloed van het kattenplan op de toestroom van katten naar dierenasielen
– 2586 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, tijdens de zomervakantie slaakte de Dierenbescherming uit Mechelen een alarmkreet over het groot aantal katten waar het door werd overspoeld. Er was geen enkel hok meer vrij, en de gastgezinnen die kittens opvangen, hadden geen plaats meer.

De eenvoudigste oplossing is dat er meer dieren geadopteerd worden, maar ook het aantal nieuwe pleeggezinnen bleek niet te volstaan.

Structureel moet er worden ingegrepen aan de instroom. Het kattenplan dat u hebt ingevoerd, zou daartoe een goede basis moeten zijn, aangezien er een sterilisatieplicht geldt voor kittens. Van bij de aanvang hebt u echter erkend dat de afdwingbaarheid van deze sterilisatieplicht bij particulieren problematisch is. Het heette toen dat de wetgeving vooral moest worden gezien als een instrument om te sensibiliseren. Gelet op de grote toestroom van kittens naar asielen kan worden vermoed dat een en ander niet optimaal verloopt.

Minister, is de situatie in het Mechels asiel representatief voor heel Vlaanderen? Is er met andere woorden sprake van een algemene toestroom van kittens naar dierenasielen? Zo ja, hoe kan dat worden verklaard?

Welke invloed heeft de uitvoering van het kattenplan op het bestand van nieuw geboren katten in Vlaanderen sinds het van kracht is geworden?

Hoe verlopen de controles op het naleven van de sterilisatieplicht van kittens bij professionele handelaars enerzijds en particulieren anderzijds?

Hoeveel controles gebeurden er bij professionelen en particulieren, werden er overtredingen vastgesteld en hoe werden die gesanctioneerd?

Werd er reeds een evaluatie van het kattenplan gemaakt? Zo ja, welke waren de resultaten, zeer in het bijzonder bij particulieren? Welke bijstellingen dringen zich volgens u op?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De asielcijfers worden op jaarlijkse basis verzameld, zodat de asielen daar niet te veel mee worden belast. Als gevolg daarvan heb ik geen zicht op de tussentijdse cijfers voor 2016. U weet dat de tweede stap van het kattenplan in werking is getreden kort na de regionalisering in 2014. Uit de cijfers van 2014 en 2015 blijkt telkens een stijging van het aantal opgevangen katten met 6 procent ten opzichte van het jaar voordien.

Aangezien er geen cijfers beschikbaar zijn voor Vlaanderen van vóór 2013, laten die cijfers niet echt toe om te besluiten in hoeverre die stijging een gevolg zou kunnen zijn van de invoering van het kattenplan. Maar gelukkig wordt ook vastgesteld dat de inspanningen van de asielen vruchten afwerpen. Sinds 2013 is het aantal katten dat geëuthanaseerd werd, gedaald met maar liefst 39 procent, terwijl het aantal geadopteerde katten is gestegen van 73 naar 78 procent. Dat zijn dus hoopgevende cijfers.

Ik heb de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn gevraagd om het kattenplan te evalueren – dat heb ik al eerder gezegd – en indien nodig aanpassingen voor te stellen. De raad zal daarbij kijken naar de instroom van katten in asielen en de mogelijke rol van het kattenplan. Ik krijg daarover vanuit het veld soms wel wat diffuse signalen.

De eerste vergadering vond plaats eind verleden maand. Een volgende vergadering wordt op korte termijn gepland. Ik wacht op de resultaten om dat kattenplan desgevallend bij te sturen.

De meldingen over het niet naleven van de sterilisatieplicht van kittens bij particulieren worden voornamelijk administratief afgehandeld. Er wordt steeds eerst een waarschuwing verstuurd. Bij een tweede vaststelling wordt een proces-verbaal opgesteld en een administratieve boete opgelegd, al dan niet na een voorafgaande controle ter plaatse door een inspecteur.

In 2016 – dus tot op heden – hebben wij weet van 230 meldingen die op deze wijze administratief werden afgehandeld.

Bij elke controle die wordt verricht bij een erkende kweker, wordt ook nagegaan of de sterilisatieplicht wordt nageleefd. Indien er overtredingen worden vastgesteld, wordt ook daarvan een proces-verbaal opgesteld en een administratieve boete opgelegd. In 2016 ging het om twee gevallen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U hebt gemeld op welke manier de controles gebeuren. Velen hebben de indruk dat de sterilisatieplicht goed wordt nageleefd bij de professionele handelaars, maar dat de zwakste schakel bij de particulieren zit. Daarom heb ik in mijn vraagstelling de vraag opgenomen op welke manier de controles gebeuren, én bij particulieren én bij professionele handelaars. Het is namelijk toch wel belangrijk dat ook bij particulieren de nodige maatregelen worden genomen.

Het is een goede zaak dat het aantal katten dat wordt geëuthanaseerd, in dalende lijn is. Dat is een zeer positief element in uw antwoord. Ook het feit dat het aantal geadopteerde katten met 5 procent is toegenomen, is een positieve evolutie.

Minister, ik ben tevreden dat u de Raad voor Dierenwelzijn hebt gevraagd het kattenplan te evalueren en dat u dit op korte termijn inplant. Ik vermoed dat dat misschien nog dit najaar zal zijn. Misschien kunt u dat nog verduidelijken. Het lijkt mij nodig om dat te doen, aangezien de dierenasielen alarm hebben geslagen.

Ik kijk uit naar de evaluatie die zal volgen en de maatregelen die zullen worden genomen om hierin verder bij te sturen.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Voorzitter, ik sluit heel kort aan bij de vraagstelling van mevrouw De Vroe. Zolang we de verplichte sterilisatie – en dan vooral bij de particulieren, want ik denk dat het redelijk goed loopt bij de professionelen – niet meer zullen verplichten of controleren, vrees ik dat het dweilen met de kraan open zal blijven. We zien dat ook aan de cijfers. De cijfers van geëuthanaseerde katten nemen af, maar de cijfers van het aantal in de dierenasielen blijven toenemen.

Ik kijk ook uit naar de evaluatie van de Raad voor Dierenwelzijn. Ik denk namelijk dat er een bijsturing nodig is.

Minister, ik herinner mij dat u bij een vorige vraag om uitleg een oplossing zag in het chippen van katten en de databank die daaraan gekoppeld is. Ik heb dat niet

opgenomen in mijn vraag om uitleg, maar misschien kunt u daarvan de stand van zaken geven? Indien niet, zal ik een aparte vraag om uitleg indienen.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit graag even zelf aan met een bijkomende vraag. In de vraag om uitleg van mevrouw De Vroe wordt de link gelegd naar de toestroom naar dierenasielen. Anderzijds hebben ons de afgelopen maanden via allerlei krantenberichten ook wel eens noodkreten bereikt dat er heel wat meer zwervkatten zouden zijn.

Minister, zijn er cijfers of kunnen er conclusies worden getrokken dat er een causaal verband zou zijn tussen het invoeren van de sterilisatieplicht enerzijds en een toename van zwervkatten anderzijds? Ik weet niet of het reeds een onderdeel is in de evaluatie van het zwervkattenplan, maar zou het kunnen worden meege-
nomen om daarvan een verscherpt beeld te krijgen? Er komen daarover toch verschillende signalen binnen, in de ene of de andere richting.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, heb ik gezegd dat die signalen soms nogal diffuus zijn. Het ene asiel meldt dat er een toestroom is en het andere merkt geen opmerkelijke verandering. Op basis van wat ik hoor uit het veld, lijkt het me niet al te gemakkelijk om daar een lijn in te trekken, laat staan in causaal verband. Maar de asielen zijn in de nieuwe Raad voor Dierenwelzijn uitermate goed vertegenwoordigd: ze zijn met z'n vijven. Ik veronderstel dat hun stem daar meer dan afdoende aan bod kan komen, alsook hun expertise en ervaring. Ik kijk uit naar het rapport dat ze gaan opleveren. Op basis daarvan zullen we de evaluatie doorvoeren.

We hebben de databank in de markt gezet, mevrouw Robeyns, samen met de andere gewesten. Ik ga ervan uit dat we daar de selectie kunnen maken. Ik zeg dat enigszins onder voorbehoud omdat we dat met z'n drieën moeten doen. We hadden een discussie: kunnen we de offerte enkel gezamenlijk in de markt zetten voor honden en katten, of kan men ook apart metingen doen? We hebben de keuze opengelaten. Bij de selectie moeten we daar dan wel op afkloppen. Ik ga ervan uit dat we kunnen starten in het voorjaar van 2017.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Wat is de timing van de evaluatie? Op korte termijn, zegt u. Is dat nog dit najaar?

Minister Ben Weyts: Dat hangt af van de werkzaamheden van de Raad voor Dierenwelzijn, wanneer zij hun rapport afleveren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gweny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de evaluatie van de erkenningsvoorwaarden van hondenkwekerijen – 2592 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Elke hondenkwekerij in Vlaanderen moet een geldige erkenning hebben. De erkenning is geldig voor een periode van maximaal tien jaar en wordt enkel toegekend na onderzoek van een volledig ingediend dossier. De dienst Dierenwelzijn controleert de aanvraag en voert een controlebezoek ter plaatse uit. Hierbij wordt nagegaan of er wordt voldaan aan de vereisten inzake dierenwelzijn. Zonder erkenning mag de kwekerij niet van start gaan.

Na de problematiek van de ontruiming van een failliete hondenkwekerij in Kasterlee in april 2016 – we hebben dat hier uitvoerig besproken – verklaarde u, minister, dat er een evaluatie en desgevallend een bijsturing zou komen van de erkenningsvoorwaarden van hondenkwekerijen. Die evaluatie zou worden opgestart binnen de Raad voor Dierenwelzijn.

Inmiddels werd ook een campagne opgestart om het grote publiek te sensibiliseren goed na te denken vooraleer een huisdier aan te schaffen. Die campagne moet een nog grotere instroom bij de asielen verder voorkomen en het dierenwelzijn voor de andere huisdieren helpen vergroten.

Wat is de stand van zaken van de evaluatie van de erkenningsvoorwaarden van hondenkwekerijen in Vlaanderen?

Op welke manier zal er rekening worden gehouden met wat er in Kasterlee is gebeurd? Welke impact hebben de gebeurtenissen in Kasterlee sindsdien gehad op het controlebeleid van de andere hondenkwekerijen in Vlaanderen?

Is er reeds een standpunt betreffende de beperking van het maximum aantal dieren dat in een hondenkwekerij mag worden gehouden? Hoe evalueert u de sensibilisatiecampagne over het aanschaffen van dieren, en dan vooral van honden en katten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er is een werkgroep opgericht binnen de Raad voor Dierenwelzijn om de erkenningsvoorwaarden te herbekijken. Deze werkgroep bestaat uit verschillende experts en belanghebbenden zoals vertegenwoordigers van asielen, hondenfokkers, dierenartsen, wetenschappers en inspecteurs van de Inspectiedienst Dierenwelzijn. Zij zullen hun ervaringen samenleggen en voorstellen doen voor eventuele herzieningen van de erkenningsvoorwaarden. De eerste vergadering zal in oktober plaatsvinden. Ik wil de raad alle ruimte geven om een degelijk advies af te leveren, en ik wil dan ook niet vooruitlopen op de zaken.

Wat in Kasterlee gebeurd is, was een betrekkelijk onuitgegeven zaak: het was een faillissement. Het was bij mijn weten – althans van zo'n orde grootte – de eerste keer dat zoiets voorkwam.

De sensibilisatiecampagne is in juni gelanceerd. Deze campagne beoogt een gedragsverandering van de consument. We zouden in elk geval het al te impulsieve aankoopgedrag van de consument willen beïnvloeden. De resultaten zijn moeilijk te voorspellen. De enige indicator voor het resultaat is de verspreiding van de campagne.

Er is in elk geval een zeer grote vraag naar het campagnemateriaal. Er zijn 11.000 flyers en 1450 affiches gedrukt. De aanvragen komen van steden en gemeenten, dierenartsen en asielen. Zeker de filmpjes hebben zeer goed gewerkt. Ze werden meer dan 4 miljoen keer bekeken en bijna 59.000 keer gedeeld. Dat is heel viraal gegaan. Ook heel wat andere media, bijvoorbeeld Radio 2, zijn dat zelf beginnen te pushen, en ook steden en gemeenten. Het filmpje heeft een zeker humoristisch gehalte. Daarbij komt de aanpak via de sociale media. We kunnen spreken van een schot in de roos. Gelet op de beperkte kostprijs van een en ander – vooral de aanmaak van het filmpje kostte geld – zijn de kosten en baten in evenwicht. Ook de advertentieprijs was heel beperkt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, wat betreft de werkgroep die u opricht om de erkenningsvoorwaarden van hondenkwekerijen te evalueren, wil ik alleen nog even benadrukken – u hebt opgesomd wie er allemaal in zit – dat ik ervan uitga dat de representatieve kwekerijen effectief in die werkgroep zetelen. Dat is

belangrijk. We hebben het hier al meermaals gehad over kwekerijen met een kwalijke reputatie. Als er een evaluatie komt, is het toch wel belangrijk om steeds voor ogen te hebben wat hun echte rol is.

Een aanvullende vraag: hebt u momenteel zicht op de overtredingen of wantoestanden in andere hondenkwekerijen? Hebt u zicht op het aantal kwekerijen waar totaal niets aan de hand is?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het is positief, minister, dat die sensibiliseringscampagne werkt, dat ze viraal gaat en op grote schaal wordt gedeeld op de sociale media. Maar we moeten daar eerlijk in zijn: dat is belangrijk, dat is sympathiek, maar het is een gemakkelijke actie vanuit het beleid. Ik hoop dat u de aanbevelingen van de werkgroep binnen de Raad voor Dierenwelzijn ernstig neemt en dat u er zelf ook een beetje spoed achter wilt zetten.

Ik betreur de timing waar u over spreekt. In oktober gaat de werkgroep voor de eerste keer samenzitten. Ik had gehoopt dat die al samengezeten had! Het is toch al zes maanden geleden dat u een evaluatie van die erkenningsvoorwaarden hebt aangekondigd. Ik betreur de traagheid.

U weet dat er regelmatig verhalen opduiken over wantoestanden in hondenkwekerijen. Het voorbeeld van Kasterlee werd door mevrouw De Vroe net nog aangehaald. We hebben recent nog een artikel gelezen over een geval in Zonhoven. We kunnen dat anekdotisch noemen, maar ik heb de indruk, en de collega's hier zullen het daarmee eens zijn, dat het eerder een symptoom is van een veel groter probleem.

Nogmaals, ik hoop dat u er spoed achter zet. Ik hoop dat u de malversaties in de hondenkwekerijen in deze legislatuur wilt aanpakken.

Tinne Rombouts (CD&V): De werkgroep gaat samenzitten in oktober. Minister, kunt u duidelijkheid scheppen over de specifieke opdracht van de werkgroep? Ik heb een schriftelijke vraag van de heer Engelbosch gelezen. Daar wordt gezegd dat voor handelszaken, dierenpensies en asielen naar de erkenningsvoorwaarden wordt gekeken. Hoe ziet u dat? Waarover gaat het concreet? Blijkbaar gaat het toch over meer dan alleen de asielen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het gaat concreet over de vraag naar de erkenningsvoorwaarden zoals: moet er een plafond komen qua aantal, qua oppervlakte? Moet er een wijziging komen? Dat zijn zulke concrete normen. Daarvoor dient ook die Raad voor Dierenwelzijn. Vanuit hun expertise en ervaring kunnen ze oordelen of er een eventuele verstrenging of misschien zelfs een versoepeling op welke condities dan ook moet worden voorgesteld. Daarvoor is die raad in het leven geroepen. Ik ga ervan uit dat zij op korte termijn met een rapport komen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank voor uw reactie. Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn vraag om een overzicht van de controles die ondertussen nog hebben plaatsgevonden. Misschien kunt u me dat schriftelijk laten bezorgen? (*Instemming*)

Ik vind het belangrijk om ook daar een zicht op te hebben.

We zullen dit dossier uiteraard van nabij blijven volgen. Ik neem aan dat het een heel belangrijk dossier is. Ik hoop samen met de collega's dat hier snel werk van zal worden gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het door de minister aangekondigde label voor onverdoofd geslacht vlees
– 2677 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, dames en heren, De Standaard publiceerde vorige maand cijfers die de krant opvroeg bij de Vlaamse slachthuizen in verband met het aandeel dieren dat onverdoofd wordt geslacht. Die cijfers waren een eye opener. Blijkt dat maar liefst 94 procent van de schapen, 48 procent van de kalveren en 21 procent van de runderen zonder verdooving worden geslacht.

Deze cijfers zijn fors hoger dan eerdere cijfers, wat bewijst dat de islamisering van onze samenleving ook op dit terrein fors toeslaat. Niet alleen zijn er steeds meer moslims in ons land maar – zoals de slachthuizen ook aangeven – de eisen van de moslims worden steeds strenger. Vaak is het zelfs zo dat vlees van onverdoofd geslachte dieren op de borden van nietsvermoedende Vlaamse consumenten belandt, die zich nochtans – zo blijkt uit allerlei enquêtes – in grote meerderheid kanten tegen deze vorm van dierenmishandeling.

In een reactie op deze cijfers gaf u aan dat u een 'apart label' voor vlees van onverdoofd geslachte dieren wilt. U zou reeds een principiële akkoord bereikt hebben met Comeos, de federatie van de distributiesector, om zo'n regeling uit te werken. U zei dat het belangrijk is dat er een formeel engagement wordt aangegaan waarbij enkel vlees wordt aangeboden van dieren die verdoofd geslacht zijn en dat de consument geïnformeerd wordt wanneer dat niet het geval is. Dit voorbeeld zou navolging moeten krijgen op alle niveaus van de distributiesector, zo zei u, van het warenhuis tot de kleine zelfstandige zodat consumenten niet langer onbewust en ongewild vlees kopen van onverdoofd geslachte dieren.

De vele tegenstanders in Vlaanderen van de onverdoofde slacht zullen dit initiatief steunen, maar eveneens hopen dat het niet als excuus gebruikt wordt om ondertussen geen werk te maken van een wettelijk verbod op de onverdoofde rituele slacht. Uw pleidooi voor een dergelijk label verbaasde me een beetje omdat ik u twee jaar geleden in deze commissie opgeroepen heb om initiatieven te nemen tegen de sluipende infiltratie van halalvlees in de reguliere voedselketen en om stappen te zetten om te komen tot een verplicht aan te brengen halallabel of – etiket op halalvlees in de winkel of een verplichte melding op de menukaart bij verkoop in restaurants.

Hoewel u toen naar eigen zeggen mijn vraag wel interessant vond, verwees u naar de federale overheid. U zei dat het ressorteert onder Consumentenzaken, zelfs al zou het gaan om Volksgezondheid, dan is het nog een federale bevoegdheid. U verwees ook naar andere landen zoals Spanje en Letland die begonnen met het aanbrengen van de labels halal of niet-halal, verdoofd of onverdoofd geslacht. Dat is gestrand op verzet. De Europese Commissie heeft een studie besteld om te onderzoeken of het mogelijk is om een label aan te brengen op vleesproducten over de slachtwijze. Blijkbaar kan twee jaar later plots wel wat in oktober 2014 volgens u niet kon.

Minister, kunt u uw initiatief dat u in de krant hebt aangekondigd toelichten? Waarom denkt u nu wel bevoegd te zijn en in oktober 2014 nog niet?

Is het inderdaad uw bedoeling om in de plaats van een wettelijke verplichting nu te komen tot vrijwillige engagementen vanuit de distributiesector? Wat staat er in het reeds gesloten principiële akkoord met de sector? Hoe afdwingbaar is dit engagement? Betreft het een onvoorwaardelijk engagement dat alle leden en bedrijven uit de voedseldistributie verbindt?

In welke mate verwacht u dat het op het terrein zal worden toegepast? Voor welke ondernemingen in de voedseldistributie zou het engagement niet gelden? Wat zijn de verdere stappen die u wilt zetten? Wat is de timing? Welke effecten verwacht u van uw eigen voorstel?

Wat is intussen de stand van zaken met betrekking tot het onderzoek naar de mogelijkheden ter zake op EU-niveau?

Overlegt u met uw federale collega bevoegd voor consumentenbescherming om te komen tot een wettelijke labelplicht? Indien wel, welke stappen hebt u ter zake al gezet? Indien niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De bevoegdheidsverdeling is vooralsnog niet veranderd. Aangezien de dierenwelzijnsregelgeving inderdaad geen wettelijke basis biedt om een label reglementair te verplichten, ben ik in overleg gegaan met Comeos, de belangenverdediger van de retailsector. Ik heb met hen een principeakkoord bereikt voor het labelen van vlees van onverdoofd geslachte dieren. Dat is een bevestiging van het principe dat er enkel vlees wordt verkocht van dieren die verdoofd geslacht zijn, en enkel in het tegenovergestelde geval wordt er gelabeld. De consument heeft recht op die duidelijkheid, en informatie of hij vlees koopt van verdoofd of onverdoofd geslachte dieren.

Als de sector het eens is met die labeling, is dat een engagement. Een engagement bindt de contracterende partij en niemand anders. De verdere details van dit akkoord worden momenteel uitgewerkt. De sector heeft gevraagd om met de collega's van de andere gewesten te overleggen. Ik had dat trouwens al gedaan. Vanaf het eerste moment dat ik contact had met Comeos en die vraag had voorgelegd, heb ik dat laten weten aan mijn collega's bevoegd voor Dierenwelzijn, met name Brussels staatssecretaris Debaets en Waals minister Di Antonio.

Dit ligt nu voor bespreking met Comeos op tafel. We werken daaraan. Comeos heeft gevraagd om dat nog eens af te toetsen met de andere gewesten. Ze zijn Belgisch georganiseerd. Ze willen zich ook engageren in de andere gewesten. Ze willen natuurlijk wel weten of dat gedragen wordt in die gewesten. Ik heb daar geen tegenindicaties van. Ik ga ervan uit dat dit door mijn collega's gedragen zal worden. We werken dat nu verder uit. Het principiële akkoord is er.

Voor zover ik weet, zijn er momenteel geen initiatieven op Europees niveau voor een gelijkaardige labeling.

Natuurlijk is dit engagement geen excuus of alternatief, we blijven een algemeen verbod nastreven.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Betreft dat laatste kan ik u volledig bijtreden, minister. Het mag geen excuus zijn om niet te komen tot een decretaal verbod op onverdoofd slachten.

U kunt het niet als een wettelijke verplichting opleggen. Het is een engagement vanuit de distributiesector. Hoe afdwingbaar is dat dan? Wat indien men alsnog vlees

aanbiedt van onverdoofd geslachte dieren zonder label? Welke sancties kunnen daar tegenover staan? Hoe kunnen wij de consument maximaal informeren over de manier van slachten van dieren waarvan men het vlees wenst aan te kopen?

U zegt dat er nog overleg met de andere gewesten volgt. U verwacht daarbij blijkbaar ook geen obstructies. Wanneer denkt u hier dan mee klaar te zijn? Wanneer kan men in de supermarkt, bij de kleine zelfstandige of waar dan ook, een halal-label of in elk geval een label omtrent de manier van slachten verwachten?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, het zal u niet verbazen dat ik veeleer voor een verbod op onverdoofd slachten ben dan voor een label voor onverdoofd slachten. Nu goed, u verdedigt de opstart van een label intens. Ik stel mij wel nog altijd vragen, want dat zal natuurlijk tijd en geld kosten. Wie gaat dat allemaal betalen? Als we dan toch op relatief korte termijn willen evolueren naar een verbod op onverdoofd slachten, is het dan de moeite waard om zo'n label in te voeren? Ik sluit me ook graag aan bij de vraag naar de timing die u in gedachten hebt.

En wat met vlees van buitenlandse afkomst? Ik veronderstel dat het nog relatief eenvoudig is om dat in eigen land of in Vlaanderen te regelen, maar we leven natuurlijk in een internationale markt. Zal er voor vlees van buitenlandse afkomst ook een label beschikbaar zijn?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, op zich is er geen probleem met een initiatief dat tot meer transparantie in de voedselketen leidt – weliswaar tijdelijk, wat ons betreft. U weet dat wij ook de mening toegedaan zijn dat we dierenleed maximaal moeten vermijden en dat wij graag nog deze legislatuur tot een beslissing willen komen wat betreft het verbod op onverdoofd slachten.

Begin september hebben we in de pers gezien dat er een principiële akkoord is. U hebt dat daarnet ook gezegd, maar u hebt ook de woorden "als er een akkoord komt" gebruikt. Kunt u even verduidelijken wat dat principiële akkoord dan juist is? Dat is mij nog niet helemaal duidelijk.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, misschien is het mij ontgaan in uw antwoord, maar is de studie van de Europese Commissie, waar u bij mijn vorige vraag om uitleg naar verwezen hebt, nu al opgeleverd? Hebt u daar informatie over?

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik heb ook nog een vraag om verduidelijking. Soms worden halal en onverdoofd slachten door elkaar gebruikt als het over etikettering gaat. Ik ben er altijd van uitgegaan dat het effectief over een etikettering over onverdoofd slachten gaat. Of heb ik het verkeerd begrepen? Gaat het ook over een erkende etikettering van halal? Welke andere zaken komen daar dan nog bij kijken? Ik ben het ermee eens dat consumenten zo transparant mogelijk, maar vooral ook correct geïnformeerd moeten kunnen worden.

Mijn tweede vraag sluit aan bij wat mevrouw De Vroe zei. U hebt aangegeven dat er een principeovereenkomst is. Zou het mogelijk zijn om die overeenkomst te verspreiden onder de commissieleden, zodat wij precies weten wat die principeovereenkomst met Comeos inhoudt?

Ik ben ook geïnteresseerd in de vraag tot hoever die etikettering gaat. Bij een stukje vlees dat komt van een dier dat onverdoofd geslacht is en dat effectief als een stukje vlees wordt aangeboden, is het zeer duidelijk. Maar wat met verwerkte producten? Hoever draagt de labeling in dezen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Hoe is dat naar buiten gekomen? Er is in die periode een artikel verschenen in De Standaard dat melding maakte van het gegeven dat heel wat consumenten onbewust vlees consumeren van dieren die onverdoofd geslacht worden.

Enkele weken daarvoor had ik, na enkele ontmoetingen met Comeos, een principiële akkoord bereikt. De regel is dat er in warenhuizen geen vlees wordt aangeboden van dieren die onverdoofd worden geslacht. Enkel wanneer er van die regel wordt afgeweken, wordt dat ook duidelijk gemaakt aan de consument op het etiket. Het gaat dus om de aanduiding 'onverdoofd geslacht', en niet 'halal' of wat dan ook.

We zijn dat nu in een formele overeenkomst aan het gieten, maar daarvoor wil ik nog mijn collega's van de andere twee gewesten erbij betrekken. Dat heeft ook te maken met de bepaling ten aanzien van verwerkt vlees. Er worden heel veel producten aangeboden op basis van vlees dat verwerkt is. Hoe moeten we dat omschrijven?

Gelet op de betrokkenheid van verschillende partijen, kan ik mij moeilijk engageren op een timing, maar ik ga ervan uit dat dat over enkele maanden wel moet kunnen. Maar dat is met enig voorbehoud geformuleerd.

Wie betaalt? Gelet op de beperkte frequentie, ga ik ervan uit dat dat bij de sector zelf komt te liggen. Ik heb ook geen andere indicatie gekregen dat men daar weigerachtig tegenover staat.

Als we een verbod invoeren, is dat inderdaad niet van toepassing, maar dat betekent niet dat we ondertussen stil moeten zitten en moeten wachten tot de kogel door de kerk is. We moeten ondertussen ook blijven doen wat we kunnen doen. Dat is onze verdomde plicht.

Wat met buitenlands vlees? Dat is eenvoudig. Warenhuizen zijn contracterende partijen. Die kunnen een lastenboek opleggen. Die kunnen een contract afsluiten met hun leveranciers waarin ze vragen dat het aangeleverde vlees enkel komt van dieren die verdoofd geslacht zijn. Dat is gewoon een contractuele bepaling die wordt vastgelegd.

Over de studie van de Europese Commissie, mijnheer Janssens, heb ik momenteel geen informatie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de algemene stopzetting van pelsdierhouderijen in Vlaanderen – 38 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, in de beleidsnota Dierenwelzijn kondigde u twee jaar geleden aan dat er een uitdoofbeleid zou komen voor de pelsdierfokkerijen in Vlaanderen. De collega's zullen zich nog wel herinneren dat het parlementaire debat dat daarop volgde, aantoonde dat niet alle politieke fracties op één lijn stonden in dit dossier. Er werd u zelfs een beetje verweten dat u het had opgenomen in de beleidsnota, blijkbaar tegen afspraken in. Dat konden we toch aanvoelen vanuit de oppositie.

Toen anderhalf jaar geleden een voorstel van decreet van mijn hand ter stemming werd voorgelegd om een uitdoofscenario voor pelsdierhouderijen daadwerkelijk voor te bereiden, kreeg dat initiatief geen parlementaire meerderheid. Dat was trouwens ook een behoorlijk heftig debat.

Twee jaar later is de politieke realiteit grondig veranderd. In februari van dit jaar stelde de CD&V-fractie onomwonden dat er geen maatschappelijk draagvlak meer bestaat voor nertsenkwekers. Ik vind dat heel positief. Het was vooral de heer Dochy die dat in de media verklaarde. Hij zei ook dat, mits flankerend beleid voor de betrokken bedrijven, een algemene stopzetting moet kunnen vanaf 1 januari 2017. Dat was dus behoorlijk snel, wat ook weer positief is. Na die opvallende stelling verklaarden alle politieke fracties tijdens een plenaire vergadering dat zij dit scenario steunden.

Zo'n kamerbrede steun geeft u ook de legitimiteit om die nertskekerijen in Vlaanderen op korte termijn stop te zetten. Maar intussen nadert natuurlijk die fameuze datum van 1 januari 2017. Daarom heb ik de volgende vragen, minister.

Welke acties hebt u ondernomen sinds het politieke draagvlak zo groot is geworden om die nertskekerijen stop te zetten? Hebt u een uitgewerkt scenario klaar om vanaf 1 januari 2017 alle nertskekerijen stop te zetten? Zo niet, vanaf welke datum voorziet u dan wel in een stopzetting? Welk flankerend beleid zult u voeren? Welke afspraken hebt u al gemaakt met de betreffende bedrijven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb intussen samen gezeten met vertegenwoordigers van de sector. Als je de piste van het uitbetalen voor stopzetting van bedrijven wilt bewandelen, is een van de grote onbekenden de waardebepaling van de betrokken bedrijven. Dat is geen eenvoudige oplossing, zo ervaart men nu ook in Nederland, tot eigen scha en schande. En dat gegeven speelt natuurlijk mee bij het uitwerken van een flankerend beleid. Ik heb daarom een studie besteld om die waarde, als we die piste zouden volgen, te objectiveren en zo correct mogelijk te berekenen.

Ik heb mij voor alle duidelijkheid niet geëngageerd op die termijn van 1 januari 2017. Ik denk ook dat dat een weinig realistische datum is, gelet op de complexiteit van een en ander. We stellen immers vast dat men in Nederland al in juridische procedures verwickeld is. Er is een advies van de Hoge Raad, waarbij de procureur-generaal deze week nog gesteld heeft dat het arrest in beroep moet worden verbroken, omdat onvoldoende rekening is gehouden met de schade voor individuele nertsenhouders en dat er enkel naar de sector in zijn geheel gekeken is.

Als we die piste willen volgen en als dat kan, dan is de juridische onderbouw van een en ander dus wel cruciaal.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik moet zeggen dat ik dat een teleurstellend antwoord vind. Ik kan aannemen dat die waardebepaling een complexe zaak is, maar het was toch ongezien dat er plots zo'n politiek signaal vertrok vanuit een fractie binnen de meerderheid, die toch de grootste tegenstander was van het stopzetten van nertskekerijen? Als zij u de hand reiken, begrijp ik niet dat u daar zo voorzichtig mee omgaat.

U gaat nu een studie bestellen. Ik neem aan dat die studie dan nog niet is opgestart. Of wat moet ik mij daarbij voorstellen? Dit lijkt toch een beetje op het op de lange baan schuiven. 1 januari 2017 is inderdaad misschien bijzonder scherp. We zijn immers al oktober 2016. Maar ik verwacht van u toch op zijn minst een

perspectief, vanaf wanneer die nertsenkwekerijen zullen worden stopgezet. Als u dat vandaag niet kunt geven, meer dan een halfjaar nadat iedereen u het signaal heeft gegeven om ervoor te gaan, dan vind ik dat bijzonder teleurstellend.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik vind dat er absoluut een stopzetting van pelshouderijen moet komen in Vlaanderen. Ik denk dat dat ook een onderdeel van het regeerakkoord was, of het stond toch alleszins in uw beleidsnota. Persoonlijk ben ik nog altijd meer voorstander van het oorspronkelijke scenario, een uitdoofscenario waarbij we geen nieuwe kwekerijen en geen uitbreidingen meer zouden toestaan, met dan een volledige stopzetting tegen een bepaalde datum – het voorstel dat collega Sanctorum hier ooit heeft ingediend, was 2020 of 2025.

Dat voorstel geeft duidelijkheid. We zullen daar discussie mee vermijden. Nu voel ik dat we aan het verzanden zijn in onderzoek en zo meer. U haalt aan dat het niet zo eenvoudig is om dat juridisch allemaal te onderbouwen. Ik heb het gevoel dat we het nu nog veel meer op de lange baan gaan schuiven. Anderzijds: als het compromis is dat we de bedrijven moeten uitbetalen, dan zet ik mij daar achter. Als dat op korte termijn kan, kan dat sneller, zolang de pelshouderijen in Vlaanderen maar stoppen. Dat is het uitgangspunt.

Nu wordt het ene scenario voorgesteld door CD&V, maar daar zijn dan bepaalde juridische problemen mee. Hoe ga je de waarde bepalen? Er worden dan bijkomende onderzoeken gedaan. Het andere scenario was blijkbaar minder verteerbaar.

Eigenlijk heb ik maar één oproep, minister. Laat ons er gewoon voor zorgen dat die pelshouderijen in Vlaanderen stoppen en dat we niet weer verzanden in een discussie van onderzoek en de vraag over de kostprijs. Kunnen we niet gewoon teruggaan naar het oorspronkelijke scenario en zeggen dat het tegen die datum moet stoppen?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, we moeten er rekening mee houden dat het dossier heel complex is. Mijn gevoel is dat er nu politieke wil is en dat men nu ook oplossingen zoekt die voor iedereen aanvaardbaar zijn. Ik vergelijk het met een onteigeningsdossier. Dat doe je ook niet van vandaag op morgen, tussen de soep en de patatten. Dit moet goed bekeken worden. Er moet een schadebepaling gebeuren. Er is al een reuzenstap gezet in dit dossier, namelijk de politieke wil om uiteindelijk de stopzetting van nertsenkwekerijen te verkrijgen. Ik vraag toch enige tijd en begrip. We mogen niet over één nacht ijs gaan en moeten de minister de tijd geven om ervoor te zorgen dat alle partijen zich daar in consensus achter kunnen scharen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik ben blij met de stap die de minister zet. Voor ons mag het ook wel wat sneller, maar het zou fout zijn te denken dat de waardebepaling van de bedrijven een juridische aangelegenheid is. Dat is gewoon een technische aangelegenheid. Er zijn in Vlaanderen voldoende methodieken gekend waarmee men de waarde van bedrijven bepaalt. Dat is dus een economisch-technische discussie, die zeker uit te klaren is. Ik vind het goed dat dat ook geobjectiveerd kan worden aan de hand van een studie, al mag het niet de bedoeling zijn om het dossier daarmee te vertragen.

Het vervolg van de procedures in Nederland heeft aangetoond dat het zeer belangrijk is om het evenwicht te vinden tussen enerzijds de bedrijfsleider geven waar hij recht op heeft en anderzijds het dierenwelzijn daarmee in verzoening

brengen. Dat is ook de piste die wij voorgesteld hebben en waar wij achter staan. Ik denk dat dat ook de piste is waar iedereen in dit parlement achter kan staan, zodat er op een nette manier een evenwicht kan worden gevonden tussen dierenwelzijn en de bedrijfseconomische problematiek van de nertsenhouderijen.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, kunt u een timing geven voor die studie? Wanneer zou die opgeleverd worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Die studie is besteld. Ze zit in een eerste fase. Ik heb vooralsnog geen timing gekregen voor de oplevering. Men wil eerst bekijken wat de contouren zijn, vooraleer men kan inschatten wanneer men zou kunnen landen.

Er is verwezen naar politieke signalen die gegeven zijn door collega's uit de meerderheid. Ik heb die ook heel dankbaar aangenomen. U verwijt mij voorzichtig te zijn, mijnheer Sanctorum, maar in Nederland ligt, hoewel men daar heel lang heeft gepalaverd om een akkoord te bereiken, dat akkoord nu op de schop, omdat er na een negatief advies van de auditeur-generaal ongetwijfeld ook een vernietiging zal komen door de Raad van State en men dus terug naar af moet. Mij lijkt het dan verstandiger om hier omzichtig te werk te gaan, om aan een structurele, duurzame oplossing gestalte te geven, zodat het inderdaad een einde is en we er een streep onder kunnen trekken, maar dus wel met een degelijke juridische onderbouw. Daarom is ook die studie lopende.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Bedankt voor uw antwoord, minister, maar de vergelijking met Nederland gaat niet op omdat het in Nederland over een veel grotere schaal gaat. In Vlaanderen gaat het op dit moment over zeventien bedrijven – of zestien, want er is er eentje gesloten.

Collega Dochy hamert sterk op dat flankerende beleid. Wat mij betreft, mag dat gewoon uitdoven, maar ik begrijp dat er een aantal collega's zijn die zeggen dat dat flankerende beleid heel belangrijk is en dat die bedrijven vergoed moeten worden. Als dat over zestien bedrijven gaat, laat ons dat dan doen. Maar laat ons dat dan doen op korte termijn.

Minister, ik betreur dat er geen concreet perspectief bestaat, dat u niet zegt tegen welke datum u tot een eindpunt wilt komen. Als de CD&V-fractie de moed heeft te zeggen dat ze 1 januari 2017 graag als einddatum ziet, en u blijft zeggen dat het allemaal complex is en dat u met een studie bezig bent en we zien wel, dan neem ik daar geen genoegen mee. Het spijt me.

De voorzitter: Op het moment dat de studie klaar is, verwacht ik dat we dat verder kunnen bespreken. Misschien is het interessant om een signaal te krijgen van u, minister, om te vermijden dat we hier elke week een voortgangsvraag krijgen. Zo kunnen we onze regeling daar op een goede manier op afstemmen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over wantoestanden in de pluimveehouderij – 2738 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Recent kwam de dierenrechtenorganisatie Animal Rights naar buiten met schokkende beelden van wantoestanden in een West-Vlaamse leghennenhouderij. Heel wat kooikippen vertoonden duidelijke letsels en waren fysiek in zeer slechte toestand. Daarnaast waren er ook duidelijke voorbeelden van slecht management waarbij kadavers niet werden opgeruimd en ontsnapte kippen in de stal aan hun lot werden overgelaten.

Ondanks de dierenwelzijnsinspanningen van heel wat pluimveehouders zijn er blijkbaar toch rotte appels die hun kippen in erbarmelijke omstandigheden in leven houden. Daarnaast staan ook kooisystemen geregeld zelf ter discussie. In Duitsland werd vorig jaar nog beslist deze stalsystemen tegen 2025 te verbieden.

Aangezien de meeste legkippenhouders in 2012 hun infrastructuur hebben vernieuwd, is een verbod op korte termijn niet realistisch in Vlaanderen. We hebben dat debat al eens gevoerd in de commissie. Daar moeten we vandaag niet verder over uitweiden. Maar op langere termijn is een verschuiving van de legkippenhouderij naar alternatieve systemen wel wenselijk want dit biedt immers meer mogelijkheden om het natuurlijke gedrag na te bootsen en biedt het meeste potentieel voor een goed dierenwelzijn.

Minister, hoeveel controles zijn er de afgelopen drie jaar op kippenbedrijven uitgevoerd? Om de hoeveel tijd wordt elk bedrijf minstens gecontroleerd? Welke parameters worden daarbij nagegaan? Zijn de controles aangekondigd of niet? In hoeveel gevallen kwamen er na een controle dierenwelzijnsproblemen aan het licht, zoals bij het genoemde West-Vlaamse bedrijf? Zijn deze overtredingen recurrent in de sector? Hoe wordt daartegen opgetreden?

In de commissievergadering van oktober gaf u aan dat een evaluatiecommissie zich opnieuw zou buigen over kooihuisvesting. De resultaten van dit onderzoek werden intussen gepubliceerd. Welk traject hanteert deze commissie? Zijn er overlegmomenten geweest? Welke conclusies kwamen daaruit?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De eerstelijnscontroles op het dierenwelzijn in de landbouwsector worden uitgevoerd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Om geen dubbel werk te doen, hebben we een protocol afgesloten. Het FAVV moet veel frequenter aanwezig zijn. Het zou dan wat gek zijn dat de ene inspectiedienst passeert en er vervolgens nog een andere komt. Er is ook een financieel engagement van ons: we betalen dus voor die dienstverlening. Dat wil zeggen dat de waarnemingen door het FAVV worden bezorgd aan de Inspectiedienst Dierenwelzijn. Hiervoor bestaat een protocol met de andere gewesten.

In 2013 werden in Vlaanderen 54 legbedrijven gecontroleerd, in 2014 ging het om 31 bedrijven en in 2015 om 22 bedrijven. Deze controles zijn niet aangekondigd en hierbij wordt de hele dierenwelzijnsregelgeving die van toepassing is op legkippen overlopen. In 2012 werd een heel groot deel van de legkippensector gecontroleerd omdat toen het verbod op de klassieke batterijkooi in werking trad. Daarbij werden wel wat problemen vastgesteld, maar die aanpassingen werden aangepakt met de omschakeling in 2012.

Verder werden er in 2013 bij legkippenhouders overtredingen vastgesteld. Het ging om 25 non-conformiteiten op 9 bedrijven, in 2014 om 4 non-conformiteiten op 2 bedrijven en in 2015 om 2 non-conformiteiten op 1 bedrijf. De aard van deze non-conformiteiten varieert, van een te hoge bezettingsdichtheid of een tekort aan zitstokken tot problemen met de registers, dus met het schriftelijk bijhouden van de gegevens. Als er overtredingen worden vastgesteld, worden die sinds de regionalisering gemeld aan onze inspectiedienst.

De discussie over het verbod op de verrijkte kooi dan. De evaluatiecommissie die daarvoor is opgericht, heeft zich in de periode 2007-2009 gebogen over de vraag of er een verbod moest komen op de verrijkte kooi. In 2009 werd geconcludeerd dat er op dat moment onvoldoende elementen waren om een definitieve keuze te maken tussen het ene of het andere huisvestingssysteem.

De evaluatiecommissie zou daarna om de vijf jaar opnieuw samenkomen. Dit is ook gebeurd in 2014, maar dat was in de periode van de bevoegdheidsoverdracht. Op dat moment was het onderzoek van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek naar die specifieke problematiek lopende. De kwestie van de alternatieve huisvestingsystemen was nog niet afgerond. Ondertussen is dat wel gebeurd. De resultaten van dit onderzoek zijn niet eenduidig. Er zijn argumenten pro het voliëresysteem en er zijn er ook pro het kooisysteem. Dat was dus geen eenduidige conclusie. Dat belet ons echter niet om dat opnieuw voor te leggen aan de betrokken evaluatiecommissie, die toch vrij ruim is samengesteld. Ik heb gevraagd dat die zich daar opnieuw over zou buigen.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, de controles zijn wel verminderd. In 2013 waren er nog 54, in 2015 nog 22. Dat is niet eens de helft meer. Is daar een oorzaak van? Zijn er minder bedrijven of zijn er gewoon minder controles? Het is wel positief dat de non-conformiteit enorm is gedaald. Die is bijna te verwaarlozen. In 2013 nog 25, in 2015 nog 2. Het is goed als iedereen in orde blijkt te zijn en is dus enkel positief te noemen. Maar hoe komt het dan dat de controles zijn gehalveerd?

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het is inderdaad toch opvallend dat er een opmerkelijke daling is in het aantal controles. Als u het hebt over het type van non-conformiteiten, haalt u de te hoge bezettingsgraad aan, toch iets cruciaal voor het welzijn van die dieren. Ik hoop dat de controles in de komende jaren zeker niet zullen verminderen. Het mag gerust nog wat stijgen. Ik begrijp dat in 2012 met het verbod op de klassieke kooien misschien wel een piek van controles heeft plaatsgevonden, maar dat neemt niet weg dat het vaak over veel meer gaat dan dat, die non-conformiteiten.

Wat de verrijkte kooien betreft – we weten dit allemaal en dat wordt erkend door internationale experts –, het kunnen vertonen van natuurlijk gedrag is cruciaal vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. Ik zie niet in hoe zo'n dier in een verrijkte kooi een natuurlijk gedrag kan vertonen. *(Opmerkingen van Bart Dochy)*

Een verrijkte kooi heb ik eerlijk gezegd nog niet fysiek gezien, wel op foto. Als het dier nauwelijks kan bewegen in die verrijkte kooi ... Het gaat over een beperkte toename van ruimte voor dat dier. Beweert u, mijnheer Dochy, dat het dier in een verrijkte kooi in een goed welbevinden kan leven? Bent u daarvan overtuigd? U knikt.

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, de vragen worden in een commissie aan de minister gesteld.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ja, maar als ik een vraag krijg van een collega, ben ik zo sympathiek om daarop te reageren. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is zo'n verrijkte kooi geen goede optie. Het is jammer dat daarover geen klaarheid wordt gecreëerd, ook op het politieke niveau.

Els Robeyns (sp.a): Minister, we moeten achter elke stap vooruit staan inzake dierenwelzijn die we kunnen boeken. Ik begrijp daarom niet goed dat u de discussie niet wilt herbeginnen over het al dan niet invoeren van een verbod, want dat is niet aan de orde. Anderzijds zegt u dat we op de lange termijn moeten verschuiven naar de alternatieve systemen. Ik vraag me af hoe je dat doet als we niet spreken over een verbod. Misschien ben ik daar niet naïef genoeg in.

Los daarvan, wat de afnemende controles betreft en de non-conformiteit die bijna niet meer wordt vastgesteld, kan er misschien een opsplitsing worden gemaakt in inbreuken op dierenwelzijn. Administratieve inbreuken zijn iets minder belangrijk dan inbreuken op dierenwelzijn.

Bart Dochy (CD&V): Er zijn heel wat controles gebeurd, en die zijn afgenomen. Het is ook logisch dat een bedrijf waar er geen problemen zijn, niet jaar na jaar opnieuw wordt gecontroleerd. Het gaat ook over een beperkt aantal bedrijven. Het aantal leghennenbedrijven in Vlaanderen is niet zo groot.

Minister, hebt u een opdeling tussen de verschillende staltypes? Ik neem aan dat die controles gebeuren zowel op bedrijven waar de verrijkte kooi aanwezig is, als op bedrijven waar volièrestallen zijn. Er zijn studies die aantonen dat die volièrestallen de perfectie ook niet benaderen. Er zijn soms problemen met dierenwelzijn, zoals pikgedrag tegen elkaar. Dat is dus ook niet ideaal. Er is altijd iets. Er worden in elk geval zeer veel inspanningen gedaan om het dierenwelzijn te optimaliseren binnen de mogelijkheden die er zijn.

Straks stel ik een vraag om uitleg in de commissie Landbouw over de import van eieren uit Oekraïne. Ik maak me daar veel meer zorgen over. In Vlaanderen worden er veel inspanningen gedaan door bedrijfsleiders. Er zijn controles, maar ik vraag me af hoe dat daar gebeurt. Ik maak me veel meer zorgen over de toestand waarin die dieren daar leven dan over de toestand in Vlaanderen, omdat er hier al veel inspanningen gebeuren.

Mijn boodschap is dus dat we de kip met het ei niet mogen weggooiden en dat we in elk geval moeten opletten wanneer beelden uit de context worden getrokken of in elk geval gefragmenteerd. Ik ontken niet dat er hier en daar een probleem kan zijn, maar je mag niet veralgemenen wanneer dergelijke fragmentarische beelden worden verspreid. We moeten daar heel omzichtig mee omspringen. Anders kunnen we ook de bedrijfsleiders die het goed doen, niet blijven motiveren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit is geen zwart-witdiscussie, dat is duidelijk. Het gaat over de vraag of de beste beschikbare techniek wordt toegepast, ja of neen. Van daar de permanente evaluatie en de idee om die commissie regelmatig en met een vaste periodiciteit te laten samenkomen. Dat zal opnieuw gebeuren.

De frequentie van de inspecties dan. Vooral in de nasleep van 2012 is er een intensieve inspectieronde geweest die nog gevolgen heeft gehad in 2013. Dan is het verbod er gekomen op de legbatterijen. Het is vooral daarvan een uitloper.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik hoop dat ik niet de indruk heb gegeven dingen te veralgemenen. Ik heb alleen gevraagd hoeveel controles er werkelijk zijn gebeurd in Vlaanderen. Ik heb wel een aantal bedrijven bezocht, ook met verrijkte kooien. Ik ben de eerste om te zeggen dat veel bedrijven wel degelijk begaan zijn met dierenwelzijn en inspanningen leveren. Sommige bedrijven werken vandaag met verrijkte kooien en zetten nog minder dieren per kooi. Ze nemen zelf initiatieven om het dierenwelzijn nog te verbeteren.

Mevrouw Robeyns, op de lange termijn moeten we inderdaad naar alternatieven gaan. We mogen ook de inspanningen van de sector niet onderschatten. Rome is ook niet op één dag gebouwd. In 2012 is iedereen omgeschakeld naar verrijkte kooien. In 2016 kunnen we niet zeggen dat de verrijkte kooien weg moeten. Op de lange termijn is er een evolutie. Er zullen aanpassingen komen, maar de sector moet wel kunnen volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aanstelling van een bemiddelaar in het dossier van onverdoofd slachten

– 2572 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over onverdoofd slachten in de economische en Europese context

– 2787 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, u hebt gevolg gegeven aan de parlementaire suggestie om een bemiddelaar aan te stellen in het dossier van het onverdoofd slachten. De keuze is gevallen op gewezen Boerenbondvoorzitter Piet Vanthemsche, die voordien ook het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft geleid in de moeilijke omstandigheden waarin hij een antwoord moest bieden op de dioxinecrisis.

Er werd met andere woorden duidelijk een pragmatische keuze gemaakt in de aanstelling van een bemiddelaar die de dialoog met de verschillende geloofsgemeenschappen in het dossier van het onverdoofd slachten moet voeren, in de hoop het pad te effenen naar de invoering van een algemeen verbod op het onverdoofd slachten van schapen en andere dieren. Voor onze partij is de dialoog met alle geloofsgemeenschappen heel belangrijk.

Het advies van de Raad van State toont trouwens aan dat enkel een pragmatische aanpak kans op slagen heeft opdat het algemeen verbod op onverdoofd slachten niet zou botsen met het grondwettelijke recht op godsdienstvrijheid. Het feit dat Vanthemsche, zelf dierenarts van opleiding, ervaring heeft opgedaan in Nederland, waar hij medeauteur is van een studie over (on)bedwelmd slachten in opdracht van de Nederlandse overheid, is alvast een pluspunt.

Vanuit zijn ervaring als Boerenbondvoorzitter bereikte hij ook al een akkoord met Global Action in the Interest of Animals (GAIA) over een meer diervriendelijke huisvesting van konijnen. In 2005 werd hij aangeduid als regeringscommissaris om de vogelgriep aan te pakken. Naar we vernemen via de pers wordt van de heer Vanthemsche een verslag over zijn werkzaamheden verwacht in het voorjaar van 2017.

Minister, op welke manier werd Piet Vanthemsche geselecteerd en aangeduid als bemiddelaar in het dossier van het onverdoofd slachten? Werden hierover vooraf contacten gelegd met de betrokken geloofsgemeenschappen om hen te polsen naar hun inschatting van Piet Vanthemsche als bemiddelaar? Zo ja, wat waren de reacties? Wat is zijn precieze opdracht? Op welke manier zal de bemiddelaar te werk gaan? Krijgt de bemiddelaar budgettaire middelen en/of administratieve ondersteuning te zijner beschikking? Zo ja, welke? Wanneer precies loopt zijn opdracht af? Klopt de timing van voorjaar 2017 zoals we in de pers konden lezen? Wat moet precies in het verslag aan bod komen en geregeld worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De capaciteiten van Piet Vanthemsche staan buiten kijf. Als dierenarts en als voormalig gedelegeerd bestuurder van het voedselagentschap kent hij de kant van veehouderij, slachthuizen en retailers door en door en

heeft hij zeer veel ervaring in het voeren van onderhandelingen en dialogeren. Voeg daarbij zijn expertise in verband met het slachtproces, want hij heeft een gelijkaardige opdracht uitgevoerd in Nederland. Het was vooral dat dat me over de streep trok om hem aan te duiden als tussenpersoon in het debat over het onverdoofd slachten.

Ik heb daarover niet vooraf met de geloofsgemeenschappen overlegd, voor zover dat mogelijk is trouwens, want het is niet altijd duidelijk tot wie men zich moet richten. Ik wou snel schakelen, en dat zou toch enkel oponthoud veroorzaakt hebben en discussie over wie wel en wie niet.

De opdracht van de heer Vanthemsche is om in de eerste jaarhelft van 2017 een rapport op te leveren waarin hij de problematiek en de techniek van het onbedwelmd slachten correct duidt, weerstanden en gevoeligheden in kaart brengt en voorstellen van oplossingen aanreikt met het oog op een significante verbetering van het dierenwelzijn bij de praktijk van het ritueel slachten en de overgang naar een algemeen verbod op onbedwelmd slachten. We hebben een overeenkomst afgesloten en hij krijgt een vergoeding die alle kosten dekt.

De elementen die de heer Caron aanhaalde, namelijk economische argumenten die opgeld zouden maken, kunnen geen excuus of verantwoording zijn voor dierenleed. Ik ben vanzelfsprekend een absoluut voorstander van een Europees verbod op onverdoofd slachten, hoe ruimer hoe beter, maar het ziet er op dit moment niet naar uit dat Europa hier op korte termijn een initiatief zal nemen. Integendeel, op het vlak van dierenwelzijn is Europa een beetje aan het terugtreden ten opzichte van eerder aangegane engagementen. Dat uit zich trouwens ook in budgettaire besparingen op dat domein.

De Europese landen waar al een verbod op onverdoofd slachten geldt, hebben ook bewezen dat dit mogelijk is zonder grote economische gevolgen. Het systematisch verdoven van alle dieren heeft trouwens ook economische voordelen: verdoven laat toe om het slachtritme te verhogen en één uniforme slachtlijn te hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ook mijn fractie twijfelt niet aan de capaciteiten van de heer Vanthemsche, maar ik las toch wel reacties in de media. We zijn zeer positief ingesteld. Wij vinden de dialoog heel belangrijk. We gaan ervan uit dat de heer Vanthemsche alle partijen aan tafel zal krijgen. Bij de hoorzittingen is dat niet gelukt, we hopen dat het bij hem wel zal lukken, en dat er een positief gevolg aan zal worden gegeven.

Ik heb begrepen dat het verslag precies wordt verwacht in de eerste jaarhelft van 2017, dus niet in het voorjaar zoals in de media stond. We kijken daar zeker naar uit. U weet dat het voor mijn partij zeer belangrijk is om te evolueren naar een verbod. We hopen daar deze legislatuur nog een beslissing over te kunnen treffen, maar u weet ook, en dat hebben we altijd beklemtoond in alle discussies die we gehad hebben, dat de dialoog met de geloofsgemeenschappen voor ons zeer belangrijk is. Wij zijn hoopvol. Wij kijken uit naar het verslag dat ons in de eerste jaarhelft van 2017 zal worden overgemaakt.

Minister, ik heb een aansluitende vraag in verband met het voorbije Offerfeest. Is het mogelijk een evaluatie daaromtrent te maken? We hebben immers vernomen, weliswaar niet via officiële weg maar vanuit verschillende provincies en andere gewesten, dat er meer illegaal geslacht zou zijn. Ik hoop dat we daar toekomstgericht nog over kunnen praten, want dat is juist wat we niet willen. We willen een positieve evolutie in het verminderen van dierenleed en zeker geen achteruitgang. Ik zou daar graag toekomstgericht in deze commissie over willen spreken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Minister, wat mij betreft, zijn er nog een paar onduidelijkheden die ik graag uitgeklaard wil horen. Wat de duur betreft, vind ik het storend dat er geen exacte einddatum vastligt: 'de eerste helft van 2017' klinkt bijzonder vaag voor mij.

Ik vraag me af waarom het zo lang moet duren. Ik begrijp dat de heer Vanthemsche moet overleggen met de verschillende gemeenschappen, maar waarom zou die opdracht niet voor het eind van dit jaar afgerond kunnen worden? Uiteindelijk hebt u dat in juli aangekondigd, het lijkt me realistisch om de heer Vanthemsche daar enkele maanden tijd voor te geven, maar dat moet toch niet bijna een jaar duren. Ik zou daar graag nog een reactie op krijgen.

Een tweede zaak, misschien nog belangrijker, gaat over de inhoud van de opdracht. Eerlijk gezegd, minister, vind ik nergens een echte beslissing terug. Bijvoorbeeld in de databank Doris II vind ik er niets over terug. Het is dus niet als mededeling aan de Vlaamse Regering overgemaakt. Ik heb de exacte opdracht opgevraagd en ik krijg ze niet vast.

Ik zou graag willen, minister, dat de exacte beslissing van die aanduiding en motivering wordt overgemaakt aan de leden van deze commissie, dat lijkt me nogal evident.

Het is me ook niet helemaal duidelijk wat de exacte inhoud is van de opdracht. Als het gaat over de timing van de invoering van een algemene verdoving, als het gaat over het onderhandelen over de verdovingstechnieken, dan vind ik dat prima. De heer Vanthemsche is ongetwijfeld een expert ter zake, maar hij gaf zelf in interviews aan dat hij openstond voor alternatieven voor verdoving, en dan begint er bij mij een belletje te rinkelen. Die opdracht, hoe ruim is die eigenlijk? Gaat het alleen over verdoving als duidelijk einddoel, met een duidelijke timing, en is er alleen nog discussie over technieken? Of zijn er nog alternatieven zoals hij ze noemt, bijvoorbeeld post-cut stunning, in de running?

Minister, ik hoop dat u iets meer details kunt geven en de exacte inhoud van de opdracht wilt overmaken aan de commissieleden.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik heb altijd een beetje moeite met de term bemiddelaar. Zoals u in alle communicaties ter zake hebt aangegeven, fungeert de heer Vanthemsche als tussenpersoon om te komen tot een algemeen verbod op onverdoofd slachten. Dat is een antwoord op de vraag en dat is de samenvatting. Ik wil hier geen polemieken starten of alle discussies opnieuw opengooien. Ik hoop dat die man in de luwte zijn werk kan doen. Ik wil de zaak niet op de spits drijven. Voor ons is het zeer duidelijk: hij is een tussenpersoon die moet gaan naar het algemeen verbod op onverdoofd slachten.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, we weten met z'n allen waarom Vanthemsche uiteindelijk als bemiddelaar is aangesteld, namelijk zodat de meerderheidspartijen tijd kunnen kopen om elkaar of vooral CD&V – en nu schuift ook plots Open Vld op richting totaalverbod – richting een compromis te masseren, of richting een decretaal initiatief voor een totaalverbod op ritueel slachten te bewegen.

Minister, wat als deze bemiddelingsopdracht mislukt? Want waarom zou deze bemiddeling, deze opdracht van de heer Vanthemsche wel lukken, waar eerdere bemiddeling, eerder overleg of pogingen tot overleg met de geloofsgemeenschappen altijd mislukten?

Verwijzend naar de vragen van de heer Caron, waarop u geantwoord hebt zonder dat ze gesteld werden, over de Europese aanpak van een totaalverbod, mag ik ervan uitgaan dat u daar in Vlaanderen niet gaat op wachten, dat u eigen initiatieven gaat nemen, dat Vlaanderen inderdaad in dezen een voorttrekkersrol kan spelen, dat u maximaal de eigen bevoegdheden gaat benutten zonder daarvoor op Europa of andere landen te wachten.

Minister, ten slotte komt er toch heel wat onverdoofd geslacht vlees op de markt. Kan daar op basis van de huidige wetgeving tegen opgetreden worden? De huidige wetgeving laat alleen onverdoofde slacht toe voor religieuze doeleinden, toch stellen we vast dat er heel wat ander onverdoofd geslacht vlees op de markt komt. Kan daar met de huidige wetgeving tegen opgetreden worden? Zo ja, hoe? En hoe wenst u dat dan te doen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik ga mijn vragen niet opnieuw stellen. Minister, ik denk dat u mijn vragen mee beantwoord hebt. *(Opmerkingen)*

Maar ik heb een punt van orde.

De voorzitter: Wat dat betreft, de minister moest ook al elders geweest zijn. Als het over de regeling van de werkzaamheden gaat, stel ik voor dat op het einde te doen. Als u nog iets bijkomend wenst te onderstrepen, dan kan dat.

Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er wordt gevraagd naar de evaluatie van de offerfeesten. Dat kan vanzelfsprekend. Ik heb natuurlijk geen cijfers, laat staan die van de andere gewesten, met betrekking tot het illegaal slachten.

Er werd gesteld dat er geen einddatum is bepaald. De eerste jaarhelft van 2017, 30 juni, dat is wel degelijk een einddatum. Dat kan vroeger. Er is wel een marge.

Wat het contract aangaat, dat moet ik bekijken. We moeten rekening houden, en gelukkig maar, met de vertrouwelijkheid. Als ministers van de Vlaamse Regering hebben we een zekere delegatiebevoegdheid. Niet alles moet naar de regering worden gebracht. Het is zo al beperkt genoeg. Hiervoor heb ik een delegatie. Ik heb dat juridisch laten nagaan. Ik kan wel degelijk een dergelijk contract sluiten met een andere partij. Ik heb niets te verbergen. De opdracht heb ik hier heel duidelijk omschreven. Ik heb letterlijk uit het contract geciteerd. Er zit geen ruis op. Ik wil u daar best inzage in geven, maar ik weet niet hoe dat vertrouwelijk kan gebeuren. We moeten dat maar eens aftoetsen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, wat de illegale slachtingen betreft, is de vraag hoe die werden gecontroleerd. Ik zal dat zeker nog op de agenda zetten. Het is belangrijk dat het Offerfeest, dat net achter de rug is, wordt geëvalueerd.

Het standpunt van onze partij is zeer duidelijk. We hebben hierover al meermaals gedebatteerd. Ons standpunt is en blijft hetzelfde. De dialoog vinden we belangrijk. We kijken uit naar het einde van de eerste jaarhelft om het verslag van de heer Vanthemsche in de commissie te bespreken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil nog een klein element toevoegen. Ik heb de discussie niet gevolgd. Wat ik niet graag zie gebeuren, is dat deze discussie verdronken wordt in een Europees discours, alsof alleen de Europese Unie eerst moet beslissen

over de richtlijn, die dan wordt omgezet in de eigen regelgeving. Ik zie de minister nee knikken. Ik hoop dat hij het juist voor heeft. Laten we de vis niet verdrinken. Ik weet dat die uitdrukking in dit kader heel cynisch klinkt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een btw-verlaging voor afbraak- en bouwwerken – 2674 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, de vraag om uitleg van de heer Danen over de energiehuizen houdt verband met die van mij. Ik stel voor ze samen te behandelen.

De voorzitter: De vragen zijn apart voorbereid. Ze sluiten wel bij elkaar aan, maar we hebben ze niet samengevoegd. De minister heeft de antwoorden ook apart voorbereid. U kunt bij de vraag van de heer Danen ook tussenkomen, mevrouw Taeldeman.

Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, in mijn inleiding staan heel wat zaken waar deze commissie van op de hoogte is. Namelijk dat Vlaanderen een verouderd woonpatrimonium kent, dat we via het Renovatiepact de renovatiegraad gaan proberen op te trekken. De meeste collega's kennen de 6 procent-btw-regeling voor afbraak en bouwwerken. Wie een aanvraag indient om een woning te slopen en opnieuw op te bouwen, kan enkel in de grote steden van deze regel genieten. In mijn tekst heb ik deze steden opgenoemd.

Deze zomer kondigde u aan, minister, dat u er bij de Federale Regering zou op aandringen om die btw-regeling uit te breiden naar heel Vlaanderen. Ik wil benadrukken dat wij dat een goed idee vinden, een idee dat helemaal past in het Renovatiepact. Volgens de laatste voortgangsrapporten zijn de gebouwen in Vlaanderen verantwoordelijk voor ongeveer 29 procent van de uitstoot van broeikasgassen. De woningen maken daar het overgrote deel van uit. De invoering van een lagere btw op nieuwbouw na afbraak van een oude woning zou heel wat mensen kunnen overtuigen een oude woning af te breken en een nieuwe te bouwen volgens de actuele normen. Dit zou een bijdrage kunnen leveren aan de door Europa opgelegde verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de uitstoot van broeikasgassen.

U hebt deze zomer aangekondigd dat u met uw federale collega's zou onderhandelen over de 6 procent-btw-regelgeving voor afbraak en nieuwbouw. Welke stappen hebt u tot nu toe ondernomen om die regel uit te breiden over heel Vlaanderen? Hoe was het gesprek? Hoe werd dit voorstel onthaald bij de federale ministers? Welke stappen plant u nog?

Hebt u zicht op het verouderde woonpatrimonium in Vlaanderen?

Bestaat er een tool of leidraad die eigenaars kan helpen en begeleiden bij het maken van de keuze tussen afbraak en renovatie, al zal natuurlijk veel afhangen van de financiële draagkracht van de mensen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Zoals u weet, heb ik in het kader van het energiearmoedeprogramma een brief gericht aan mijn federale collega, minister van Financiën Van Overtveldt, met de suggestie om het btw-tarief van 6 procent dat vandaag van toepassing is voor afbraak en heropbouw van gebouwen in bepaalde steden te veralgemenen en uit te breiden naar het volledige Vlaamse grondgebied.

In het licht van de strategie die ik ontwikkel om op de lange termijn alle bestaande Vlaamse woningen op een kwaliteitsvolle manier te renoveren tot op het energieprestatieniveau van de huidige nieuwbouw, deel ik absoluut uw standpunt dat een deel van het verouderde patrimonium beter afgebroken wordt dan gerenoveerd. Naast een betere energieprestatie, benut je dan kansen op een beter wooncomfort en, door compacter en kleiner te bouwen, een beter ruimtelijk rendement. We beschikken vandaag echter niet over een Vlaamse globale inventaris van oude woningen die eerder in aanmerking zouden komen voor afbraak dan voor renovatie.

Het Grote Woononderzoek uit 2013 geeft ons wel een betrouwbaar beeld van de fysische staat van de Vlaamse woning. 5000 woningen werden van binnen en van buiten grondig onderzocht op conformiteit met de normen uit de Vlaamse Wooncode. In totaal kreeg meer dan een derde – zijnde 37 procent – van de woningen de beoordeling 'ontoereikende kwaliteit', wat na extrapolatie overeenkomt met zo'n miljoen Vlaamse woningen.

Ongeveer 650.000 van deze woningen kunnen een toereikende kwaliteit halen via aangepast gebruik in verbouwingswerken. Aan 35 procent van de woningen van ontoereikende kwaliteit – zijnde 350.000 woningen of 13 procent van de totale Vlaamse woningvoorraad – blijken structurele ingrepen nodig om de bouwtechnische en comfortproblemen op te lossen, zoals stabiliteit, vocht, vervanging van schrijnwerk, installeren van verwarming en sanitair enzovoort. Uiteraard zijn in deze categorie de woningen uit de oudere bouwperiodes, namelijk van voor mijn geboortjaar, relatief meer vertegenwoordigd.

Om de renovatiegraad van het Vlaamse woningpatrimonium te verhogen, werkt het Vlaams Energieagentschap (VEA) samen met heel wat stakeholders een Renovatiepact uit. Het Renovatiepact moet leiden tot een grondige verbetering van de energieprestatie van het Vlaamse woningpatrimonium. Om die doelstelling te halen, zijn in fase één van het Renovatiepact tien hefboomacties bepaald. Een van die hefboomacties is het renovatieadvies. Het renovatieadvies heeft als doel de woningeigenaar inzicht te geven in het traject van zijn woning tot aan de langetermijndoelstelling.

Het renovatieadvies moet een afwegingskader bevatten waarmee wordt beoordeeld of een renovatie te verkiezen is boven vernieuwbouw. Voor de uitwerking van dat afwegingskader is een afzonderlijke werkgroep opgericht, onder leiding van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB). De conclusies van die werkgroep zijn opgenomen in de werknota van het renovatieadvies, die beschikbaar is op de website van het Vlaams Energieagentschap.

Het voorstel van de werknota is om een afwegingskader op te nemen in het renovatieadvies. Het afwegingskader zou richtinggevend zijn, en dus geen eindoordeel over slopen of renoveren bevatten. Het afwegingskader zou drie stappen doorlopen. In de eerste stap wordt nagegaan of er dwingende randvoorwaarden zijn die de keuze vastleggen, bijvoorbeeld als er een erfgoedwaarde is, waarbij sloop uitgesloten is. De tweede stap betreft een kwalitatieve afweging op basis van de technische toestand, de gewenste functionaliteit, de ambitie inzake energieprestatie en de mogelijke waardecreatie. Als die kwalitatieve afweging geen of onvoldoende richting geeft, kan in een derde stap een kostenafweging van de verschillende scenario's gemaakt worden.

De werkgroep heeft ook gekeken naar de haalbaarheid van een kader om voorafgaand aan een verkoop, bijvoorbeeld bij de opmaak van het energieprestatiecertificaat (EPC), af te wegen in hoeverre renovatie te verkiezen is boven sloop, gevolgd door nieuwbouw. De conclusie van de werkgroep is dat een volledige afweging niet mogelijk is, omdat dit te sterk afhangt van de woonwensen van de toekomstige eigenaar, die nog niet gekend is bij de opmaak van het EPC.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Bedankt voor antwoord, minister. U verwijst er zelf naar dat de invoer van de verlaagde btw bij afbraak en nieuwbouw over het hele Vlaamse grondgebied een actiepunt is in de conceptnota Energiearmoede. Ik heb begrepen dat u er werk van gemaakt hebt om die actie ineens duidelijk te maken in een brief die u gestuurd hebt naar uw federale collega Van Overtveldt. Maar u blijft wel vaag over het antwoord van uw federale collega. Wat is de reactie van minister Van Overtveldt op het voorstel om in heel Vlaanderen de regulering van 6 procent btw van toepassing te maken bij afbraak en nieuwbouw?

U bent goed in communiceren, minister, maar als u zegt dat u daar uw best voor gaat doen en contacten gaat leggen met uw federale collega's om ervoor te zorgen dat er in elke stad en gemeente in Vlaanderen aan 6 procent btw nieuw gebouwd zal kunnen worden als een oude woning afgebroken wordt, mag u niet onderschatten dat veel mensen denken dat dat dan al van toepassing is. Wij werden afgelopen zomer op onze dienst Stedenbouw geconfronteerd met veel mensen die dat gehoord hadden op het nieuws en die dachten dat ze konden slopen en herbouwen aan 6 procent. U mag dat dus niet onderschatten. Als zoiets aangekondigd wordt, nemen veel mensen dat al voor waarheid, zeker in zo'n belangrijk domein als het bouwen van een woning. Ik wou dat toch meegeven, dat daar verschillende reacties op zijn gekomen.

U hebt ook het verdere verloop van het Renovatiepact besproken. Fase één is afgerond. Fase twee is volgens mij ook afgerond. Er zijn op de website heel interessante documenten te vinden met betrekking tot het EPC+ en het renovatieadvies. Alleen is mij nog niet helemaal duidelijk wie dan precies het renovatieadvies zal opmaken. Kunt u daar nog een antwoord op geven?

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, wij gaan altijd akkoord met verlagingen van belastingen als dat kan. Als de mensen geld kunnen besparen, is dat altijd een goed idee. Als dat ook nog eens gepaard kan gaan met impulsen om aan energie-efficiëntie te werken, is dat nog beter. En als het ook nog eens een impuls kan geven aan de bouwnijverheid, is dat nog veel beter. En als we dat dan nog kunnen combineren met onze doelstelling om de woonkernen te verdichten en de huizen wat korter bij elkaar te laten staan om wat meer open ruimte toe te laten, dan is alles goed.

Maar op een bepaald ogenblik hebt u gerefereerd aan een verlaging van de btw van 21 naar 6 procent. Ik zou u willen vragen om op te passen, ten eerste vanwege de aankondigingspolitiek, waarbij mensen direct denken dat het al in orde is, en ten tweede met betrekking tot de haalbaarheid daarvan. We weten allemaal dat btw een Europese belasting is. Europa kon er destijds wel akkoord mee gaan dat bepaalde stadskankers konden worden aangepakt. Zowel Europa als de Raad van State had problemen met de uitbreiding van de 6 procentregel van bepaalde stadskankers naar volledige steden en gemeenten – de lijst is opgesomd in de vraag die u werd voorgelegd. Als we nu gaan uitbreiden naar heel het land, dan zouden we wel eens ernstig in conflict kunnen komen met de Raad van State en Europa. En dan kunnen we het risico lopen dat het nergens nog van toepassing is, dat heel de regeling in duigen valt en dat ze ook gaat verdwijnen op de plaatsen waar op dit ogenblik genoten kan worden van die btw-korting. We zijn

er voorstander van, als het zou kunnen. Maar ik twijfel eraan of het kan. Ik zou u willen vragen om daar rekening mee te houden.

Wat alle andere maatregelen betreft: met alle plezier. Wij staan volledig achter uw doelstellingen en we willen u daarin steunen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Btw is een federale bevoegdheid en daar kunnen wij niet autonoom over beslissen, maar ik dacht dat de Vlaamse Regering het volmondig eens was dat we voor deze maatregel moeten gaan als het enigszins mogelijk is.

Hoe ver staat het daarmee, minister? Kunnen we daar fors in gaan? Hebt u al indicaties in de ene of andere richting? Ik denk dat de budgettaire impact ervan veeleer beperkt zal zijn. Ik weet niet goed hoe ze daar op federaal niveau naar kijken. Maar ik denk wel dat het een goede maatregel zou zijn. Gezien de plejade aan voordelen die collega Lantmeeters geciteerd heeft, denk ik dat het een maatregel is waar niemand tegen kan zijn, tenzij misschien de federale minister van Begroting.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Uit het Grote Woononderzoek blijkt inderdaad dat er heel wat woningen van slechte kwaliteit zijn. Ik zou het thema een beetje willen uitbreiden. Er is een werf rond het Energierenovatiepact. Daar zijn wat stappen in gezet. Wat is daar de stand van zaken? Ik weet dat er werkgroepen zijn opgestart en voorlopige rapporten zijn afgeleverd.

Er zijn heel wat premies om oude en slechte woningen kwalitatiever te maken en energetisch te renoveren, maar ik zou u toch willen vragen om daar een tand bij te steken, omdat de uitdaging gigantisch is. Met gewoon wat premies en een paar losstaande maatregelen gaan we het probleem op korte en middellange termijn niet oplossen.

De maatregel om de btw te verlagen kan zeker een stap in de goede richting zijn om ons woonpatrimonium te verbeteren, met de bijhorende andere voordelen zoals tewerkstelling en dergelijke meer. Maar ik wil vooral van de minister horen hoe het zit met het Energierenovatiepact en wat hij wil doen om ons woonpatrimonium veel beter te maken op energetisch vlak.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik word een beetje stil van al die waarschuwingen en raadgevingen van de collega's aan mijn adres. Eerst en vooral: ik heb dit niet in de media gebracht deze zomer. Dit is een antwoord geweest op een schriftelijke vraag van mei. Als journalisten de schriftelijke vragen nakijken terwijl ik op vakantie ben, en ik zeg dat ik niet zal reageren, maakt men daar dan toch een artikel van.

Het is tegenwoordig bon ton om vanuit alle hoeken te zeggen dat ik vooral veel communiceer. U zou verbaasd zijn, mevrouw Taeldeman, hoeveel ik nog zwijg. Als ik mij als minister van Energie zou moeten inhouden over alle gedeelde bevoegdheden met mijn federale collega's, dan moet ik vanaf nu niets meer zeggen. Op het vlak van Energie, van Financiën en van Begroting kom ik immers altijd wel op een bepaald moment op het niveau van mijn federale of zelfs Europese collega's terecht.

Ik ben een minister die ambitie heeft, die dingen vooruit wil doen gaan, die dingen in beweging wil zetten. En daar hoort af en toe bij dat ik mijn mening verkondig. Als men van mij vraagt dat ik mijn ideeën, mijn visie, mijn bedenkingen en bezwaren allemaal voor mezelf houd – ik heb begrepen van een aantal collega's uit de vorige

eeuw dat dat dan onmiddellijk tot ontslag zou moeten leiden – dan pas ik daarvoor. Ik heb dat vandaag trouwens weer ergens gelezen. Ik doe daar niet aan mee. Ik vind dat er op een bepaald moment een debat mag zijn in een samenleving.

Ik hoor dat dikwijls, dat ik moet opletten, dat als ik iets zeg, de mensen zouden denken dat het al zover is. Mensen zijn zo dom niet, hoor. Veel mensen hebben mij al gevraagd, via mijn kabinet, via e-mail, via mijn administratie, wanneer dat in werking zou treden. Die hebben allemaal heel mooi antwoord gekregen dat dat federale materie is.

Ik voel aan dat er geen weerstand tegen is, ook niet van de meerderheidspartijen, die zeggen dat het een goede zaak zou zijn als we dat zouden kunnen waarmaken. Ik heb ook gemerkt dat het heel erg leeft bij de mensen en dat er enorme nood aan is. Als wij vaststellen dat een derde van ons patrimonium absoluut niet meer in staat is om te voldoen aan de energiebehoeften van de toekomst, dan moeten we daar ook conclusies uit trekken. Dan moeten we de mensen daarvoor kunnen stimuleren, met een aantal positieve gevolgen eraan verbonden. Ik heb alleen maar positieve reacties gehoord. Ik denk ook dat er heel wat terugverdieneffecten zijn. De enigen die misschien een nadeel zouden kunnen onderkennen, zijn wij, doordat de krotbelastingen wegvallen. Dat zijn immers woningen die daar staan te staan en die niet meer gebruikt worden. Maar dat wil ik er nog bij nemen, mevrouw Taeldeman.

Ik heb alvast aan de vertegenwoordigers van mijn partij in de Federale Regering gevraagd om dat mee te ondersteunen. Als jullie dat ook doen, dan zijn we al een stap verder.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik zou niet graag hebben dat u stilvalt of dat u er stil van wordt, als het over dit thema gaat. Integendeel, als u ervoor kunt zorgen dat er veel lawaai gemaakt wordt en er veel gepraat wordt over deze maatregel, als u degene zult zijn die de maatregel hard kunt maken, dan zal ik de eerste zijn om u publiekelijk te feliciteren. Blijf dus zeker niet stilzitten in dit dossier. Zoals u hoort, ondersteunen de collega's de maatregel om de 6 procentregel over heel Vlaanderen en heel het land van toepassing te laten worden bij afbraak en nieuwbouw.

Ik ben zeker dat daarover een sterk dossier kan worden opgemaakt ten aanzien van Europa, waarbij verwezen wordt naar onze zeer lage renovatiegraad in vergelijking met andere Europese regio's en naar ons verouderde woonpatrimonium. Ik denk dat er een sterk dossier voor Europa kan worden klaargemaakt. Er is verwezen naar de vrees dat die verworvenheid voor de centrumsteden weg zou komen te vallen, maar dat lijkt mij niet direct iets dat Europa zou doen. Beslist beleid is beslist beleid. Het is een verworven iets, dus ze zullen daar zeker niet op terugkomen.

Maak daar werk van, minister. Ik denk dat u veel mensen tevreden zou maken met deze maatregel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de toekomst van de energiehuizen – 2681 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Op 8 juli 2016 werd het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 wat betreft de energiehuizen en de energieleningen goedgekeurd. Hoewel dit besluit een aantal goedbedoelde maatregelen bevat, bestaat de mogelijkheid dat dit besluit het voortbestaan van een aantal energiehuizen na 2018 zal hypothekeren.

Voor de goedkeuring van dit besluit kon een particuliere ontlenaar een bedrag van 10.000 euro ontfangen tegen een intrestvoet van 2 procent. Ontleners uit de prioritaire doelgroep konden hetzelfde bedrag renteloos ontfangen. In het nieuwe besluit wordt het maximale bedrag van de energielening opgetrokken naar 15.000 euro. Ontleners uit de prioritaire doelgroep, die uitgebreid wordt met de beschermde afnemers, kunnen nog steeds aan 0 procent ontfangen. Daarnaast wordt de maximale looptijd opgetrokken naar 8 jaar voor de particuliere ontleners en 10 jaar voor de ontleners uit de prioritaire doelgroep. Bijkomend kunnen niet-commerciële instellingen en coöperatieve vennootschappen ook een lening van 15.000 euro aangaan tegen een intrestvoet van 1 procent. De looptijd bedraagt ook hier 10 jaar. Vanaf januari 2019 kunnen de energiehuizen echter enkel nog ontfangen aan particulieren die behoren tot de prioritaire doelgroep van de energieleningen.

Het optrekken van de vergoedingen per dossier is een positieve evolutie. Bij de bepaling van de hoogte van de vergoeding per dossier wordt ook rekening gehouden met de geïnde intresten door de energiehuizen. Vanaf januari 2019 kunnen energiehuizen enkel nog ontfangen aan prioritaire doelgroepen, waardoor de inkomsten uit de geïnde intresten wegvallen. Bovendien maken de particuliere dossiers ongeveer 80 procent uit van de werklast. De energiehuizen dreigen vanaf 2019 met andere woorden ongeveer 80 procent van hun inkomsten te verliezen, maar ze dienen wel nog 7 tot 9 jaar de reeds toegekende leningen op te volgen.

Minister, het verhogen van het ontfeningsbedrag en het verlengen van de looptijd zijn positieve maatregelen voor de ontleners, maar ze verhogen het financiële risico dat de energiehuizen moeten dragen. Bent u op de hoogte van die bezorgdheid van de energiehuizen? Welke maatregelen zult u nemen om ervoor te zorgen dat de energiehuizen ook na 2019 niet afhaken vanwege de financiële risico's?

Door het wegvallen van de ontfeningen aan particulieren vanaf 2019 vallen sommige energiehuizen terug op 20 procent van hun inkomen, wat niet zal volstaan om een volwaardige werking te garanderen. Het gevaar bestaat dus dat de energiehuizen vanaf 2019 geen enkele ontfening meer zullen doen, simpelweg omdat er onvoldoende werkingsmiddelen zijn. Bent u zich bewust van de financiële impact van dit besluit voor de energiehuizen, zeker vanaf 2019? Zult u maatregelen nemen zodat de energiehuizen na 2018 nog over voldoende financiële middelen beschikken om hun taken uit te voeren? Welke maatregelen zullen dat dan zijn?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega Danen, ik ben inderdaad op de hoogte van de bezorgdheid van de energiehuizen over een aantal bepalingen die zijn opgenomen in het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering waarvan sprake. Voor dit ontwerp van besluit loopt de adviesprocedure nog.

Wat de mogelijke financiële risico's betreft die worden geopperd, lijkt de bezorgdheid mij ongegrond. In het ontwerp van besluit wordt immers ook een kwijtscheldingsregeling uitgewerkt, ter vervanging van de vroegere waarborgregeling. Dankzij die regeling kunnen bepaalde schulden van de energiehuizen kwijtscholden worden, meer bepaald de schulden die door een particulier werden ontfend bij het energiehuis maar niet werden terugbetaald, waardoor ook de corresponderende terugbetaling aan het Vlaamse Gewest door het energiehuis in het gedrang komt.

De kwijtschelding is uiteraard aan voorwaarden onderworpen, die in hoofdzaak de correcte toepassing van de bepalingen van de kredietovereenkomst betreffen, waaronder het tijdig aanspraak maken op de zakelijke en persoonlijke zekerheden. Voor de leningen aan niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen is die kwijtscheldingsregeling er voorlopig niet.

Er wordt nagegaan op welke wijze de risicobeperking voor de energiehuizen voor dergelijke leningen het best kan worden geregeld. Wat betreft de financiële impact ingevolge de voorziene beperking van de energielening tot de prioritaire doelgroep per 1 januari 2019 heeft de regering, naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring, het Vlaams Energieagentschap (VEA) verzocht een impactanalyse uit voeren, teneinde de gevolgen van de bepalingen van het ontwerpbesluit op de energiehuizen na te gaan. De resultaten hiervan zullen ter gelegenheid van de definitieve goedkeuring aan de regering worden voorgelegd. Ik verwacht deze definitieve goedkeuring in de loop van de maand november.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik ben ten dele en voorlopig gerustgesteld als u zegt dat de impactanalyse wordt uitgevoerd. Daaruit zullen een aantal van mijn bezorgdheden blijken, maar we zullen zien wat het VEA in november zegt. Ik begrijp dat u nog nadenkt over de modaliteiten, dat die voor aanpassing vatbaar zijn.

De energiehuizen hebben tot nu toe een heel zinvolle taak. Het kan ook een optie zijn hun opdracht uit te breiden zodat ze ook het ontzorgingstraject van bepaalde mensen mee zullen begeleiden. We hebben mensen gestimuleerd om energie te besparen of energie-efficiënte investeringen te doen. We hebben hen gesubsidieerd; we proberen ze veel informatie te geven. Als ze nu nog niet instappen, wat ontbreekt er dan nog?

Het ontzorgen blijkt ook belangrijk te zijn. Ik vraag dan ook om de rol van de energiehuizen ten volle naar waarde te schatten, om hun opdracht eventueel uit te breiden en de financiering te laten volgen in het kader van de ontzorging die heel belangrijk is.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Er zitten een aantal terechte bezorgdheden in de vraag om uitleg van de heer Danen. Dat neemt niet weg dat we heel blij zijn met het voorstel dat op de ministerraad is besproken om de energielening uit te breiden, de looptijd aan te passen enzovoort. CD&V heeft daarover ook voorstellen geformuleerd. We zijn blij dat de minister die omzet in beleid.

Waar we minder blij mee zijn, is de passage dat vanaf 2019 energie-efficiëntieleningen zouden worden beperkt tot de prioritaire doelgroep. Dat heeft niet alleen een grote impact op de werking van de energiehuizen, maar sluit ook de middenklasse uit van dit belangrijke instrument. Het energiebeleid dat we willen voeren, gaat niet alleen over de prioritaire doelgroepen, de mensen die het het moeilijkst hebben. Het gaat over iedereen in Vlaanderen.

Minister, ik dacht dat we in u een bondgenoot hadden om ook voor de middenklasse beleid te voeren. In die zin moeten we dat kunnen doen. De beperking in de tijd van de energielening voor die groep moet weg uit het voorstel dat op tafel ligt en uit het definitieve besluit. Minister, wat is uw mening daarover?

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is een goede zaak dat ook niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen een beroep kunnen doen op de energielening. Dat zijn de klassieke voetbalkantines en scoutslokalen enzovoort, die vaak in erbarmelijke energetische omstandigheden vertoeven en

dus ook in het Renovatiepact een zetje vooruit kunnen krijgen. Het zijn groepen en vennootschappen die helemaal niet kapitaalkrachtig zijn en dus anders moeilijk leningen kunnen krijgen. Dus alle applaus aan de regering om ook die doelgroep te betrekken.

Natuurlijk, het is net de groep waarvoor geen kwijtscheldingsregeling is gepland. Je hoort op het terrein dat de energiehuizen argwanend of terughoudend zijn in het toekennen van de leningen. Terwijl daar grote winsten te boeken zijn. Daar is een arsenaal aan gebouwen en gebouwtjes, die nu energetisch dramatisch zijn en waar heel snel quick wins kunnen worden gerealiseerd met het oog op energie- en klimaatdoelstellingen. Dat is niet oninteressant. Daar zit nog een knelpunt waar even naar moet worden gekeken.

Voor de rest moeten we daar niet te dramatisch over doen. De minister heeft gezegd dat er een impactanalyse komt. Daarop moeten we wachten om te kijken wat we met de financiering van de personeelsleden van energiehuizen zullen doen wanneer de niet-prioritaire doelgroep wegvalt, waaruit die energiehuizen toch een deel van hun werkingsmiddelen ontleenden. Naar aanleiding van de publicatie of het overmaken van het advies van het VEA aan de minister zullen we hier opnieuw een debatje hebben over hoe we die thematiek in de toekomst zullen benaastigen.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, ik kan me volledig vinden in uw antwoord. Wilt u samenwerken met banken om bepaalde voordelige leningen te ontwikkelen voor gezinnen die energetisch willen besparen? Ik zie u al knikken, en dat doet me plezier. In Nederland bestaat daar een onlineplatform voor: www.ikinvesteer-slim.nl. In Nederland kan men samenwerken met twee banken. Het voordeel van dat onlineplatform is dat je onmiddellijk weet of je in aanmerking komt voor zo'n lening. De administratieve kosten zijn dan ook nog laag. Dat maakt dat de drempel heel laag is om daaraan mee te werken. Hebt u daar al aan gedacht? Zou u daar werk van willen maken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Lantmeeters, ik ben niet alleen een communicatiewetenschapper, maar ook een gewezen bankier. Vandaar dat ik al de nodige stappen heb gezet in bilaterale contacten met de verschillende banken in dit land. Met de contacten die ik sowieso heb als minister van Financiën, heb ik de belangrijkste banken daarop aangesproken. Ik zal dat op een structurele manier doen. Een belangrijke taak van de energiehuizen, het verstrekken van leningen aan 2 procent, zou perfect door banken kunnen worden overgenomen. Dat hoeft niet alleen door de energiehuizen te gebeuren.

Ik heb er wel begrip voor dat de rol en de toekomst van de energiehuizen een aandachtspunt moeten zijn. Vorige week heb ik 1,6 miljoen euro uitgetrokken voor energieconsulenten. Ook daar is het belangrijk op het terrein het nodige draagvlak te vinden om die energieomslag te maken naar energie-efficiëntie, isolatie, energieverbruik, maar ook hernieuwbare energie.

Mijnheer Bothuyne, tenzij ik me vergis, zat u wel degelijk aan de onderhandelingsstafel met uw partij. U zegt dat die bijkomende zin er niet bij hoeft, maar in het regeerakkoord staat duidelijk de bijkomende zin die u hebt onderhandeld in 2014. Op de duur denk ik dat enkel de N-VA dat regeerakkoord heeft onderhandeld. Ik heb al enkele keren gehoord dat wij niet mee hebben onderhandeld, en nu blijkt dat ook u niet mee hebt onderhandeld. Het staat er duidelijk in dat het zou worden bekeken. Dit is daarvan een gevolg.

Mijnheer Bothuyne, ik begrijp u wel. Met die energieleningen hebt u veel punten binnengehaald, terecht trouwens. Het is een zeer goede zaak dat sportclubs, coöperatieve verenigingen, verenigingen aan 1 procent kunnen lenen. Het is ook

een goede zaak dat de doelgroep is uitgebreid. We hebben die veranderd. We hebben ervoor gezorgd dat een grotere groep mensen aan 0 procent kan lenen. Daar geef ik jullie gelijk. Die mensen moeten een goede begeleiding krijgen. Dat is het moeilijkste punt.

We mogen heel tevreden zijn over de looptijd, het bedrag, de uitbreiding van de doelgroepen. Als in het regeerakkoord staat dat dit vanaf een bepaalde datum zal worden aangepast, dan is dit daarvan een gevolg. Ik kan daar ook niets aan doen. We moeten zorgen dat er een zinvolle taak komt, een impactanalyse en dat we weten wat de energiehuisen na 2019 nog als belangrijke taak kunnen hebben.

Het is ook belangrijk als signaal dat het nu moet gebeuren. Ik voel dat er nog altijd te veel twijfelaars zijn op het terrein om te investeren in isolatie, in zonneboilers. Vanmorgen hoorde ik op de radio een en ander. Ik las ook het interview met de CEO van Elia. Nog altijd veel te weinig mensen zijn ervan overtuigd dat we moeten investeren in hernieuwbare energie. Je moet de termijnen kort zetten. Anders blijft men dat uitstellen en halen we nooit wat we moeten bereiken. 'Moeten we dat nu wel doen?' is dan de vraag. Ik kom heel vaak op het terrein. Ik communiceer veel, maar ik luister ook veel. Mensen blijven me vragen of ze dat nu echt moeten doen. Ja, we moeten het doen. En direct.

Johan Danen (Groen): Het was een interessant debat. Er moeten nog heel wat zaken worden uitgeklaard. Ik ben vol verwachting over de impactanalyse van het VEA. We hebben niet minder, maar meer ontzorging nodig, niet minder, maar meer energiebesparende maatregelen. De energiehuisen kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Ik erken dat banken dat natuurlijk ook kunnen en moeten doen.

Heel wat mensen beginnen er niet aan omdat ze geen goede reden hebben. 'Waar moeten we aan beginnen?' vragen ze. Die ontzorgingstrajecten die de energiehuisen nu uitrollen, in Limburg doen ze dat heel effectief. We moeten nadenken hoe we die huizen eventueel een andere en betere rol kunnen geven naar meer energie-efficiëntie in Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over energiesoepers
– 2684 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik waardeer het werk van de energiesoepers enorm. Maar er is nog steeds geen antwoord gekomen op de stand van zaken van de evaluatie van de energiesoepbedrijven. Daarom stel ik deze vraag om uitleg opnieuw.

Er is in deze commissie al twee keer aangekondigd dat er een snelle evaluatie zou gebeuren van de energiescans, dat de resultaten zouden worden bekendgemaakt van een project van de energiesoepbedrijven die in detail zouden aangeven hoeveel energiescans aanleiding hebben gegeven tot opvolging en daadwerkelijke uitvoering van isolerende maatregelen.

In de commissievergadering van 1 juni heb ik opnieuw gepolst naar die evaluatie. U hebt toen bevestigd dat een evaluatie door het Vlaams Energieagentschap (VEA) in samenwerking met de netbeheerders en de energiescanbedrijven nog voor de zomer zou worden afgerond. Het is nu oktober.

Minister, wat is de stand van zaken van de energiesnoeibedrijven? Wat zijn de resultaten van het onderzoek van het VEA? Voldoen de resultaten aan uw verwachtingen? Welke concrete aanbevelingen worden er geformuleerd? Hebt u hierover contact gehad met KOMOSIE, de koepel van de energiesnoeibedrijven? Zult u op basis van deze evaluatie rekening houden met de aanbevelingen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De evaluatie van de energiescans die het VEA in samenwerking met de netbeheerders en de energiescanbedrijven uitvoert, heeft wat vertraging opgelopen. De operationalisering van een nulmeting voor de mate waarin de energiescans finaal leiden tot de uitvoering van energiebesparende werken waarvoor een energiepemie wordt toegekend, blijkt moeilijker dan initieel ingeschat. Om een correct beeld te krijgen, werden bijkomende datasets opgevraagd bij de netbeheerders. De verwerking daarvan vraagt wat meer tijd dan gepland.

Sinds het begin van de legislatuur heeft mijn kabinet al meermaals overleg gehad met de koepel van de energiesnoeibedrijven KOMOSIE. Het laatste overleg met KOMOSIE dateert van april jongstleden. Net voor de zomer bezorgde KOMOSIE ook nog een aantal aanbevelingen met betrekking tot de energiescan aan, die worden meegenomen in het evaluatierapport.

Daarnaast pleegde het VEA op 15 september, amper twee weken geleden dus, nog overleg met KOMOSIE en Stebo, de uitvoerder van de scans in Limburg, waarbij ook de evaluatie van de energiescans op de agenda stond.

Deze partners stellen zich erg constructief op wat de optimalisatie van de energiescan betreft en zijn bereid hun expertise ook in te zetten in het kader van de op 15 juli 2016 door de Vlaamse Regering goedgekeurde uitbreiding van de sociale dakisolatieprojecten naar spouwmuurisolatie en hoogrendementsglas.

Voor deze bijkomende doelgroepgerichte instrumenten worden nu de praktische aanpak en de voorwaarden vastgelegd in een ministerieel besluit. Vanwege de links met de energiescan worden ook deze recente ontwikkelingen meegenomen in de aanbevelingen in het evaluatierapport, wat meteen ook verklaart dat het allemaal wat meer tijd in beslag neemt dan was gepland.

Samengevat: het VEA verwacht nu in de komende weken, normaal tegen eind deze maand, een degelijke evaluatienota met aanbevelingen te kunnen bezorgen. Op basis daarvan zal ik beoordelen welke concrete maatregelen er nodig zijn om de impact van de energiescan verder te vergroten.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, u zegt dat er constructief overleg is met alle partners en dat u zich voorbereidt op een koninklijk besluit dat de energiesnoeiers bijkomende taken zou geven inzake sociale dakisolatieprojecten, spouwmuuren en alles wat te maken heeft met de sociale invalshoek. Ik heb daar zeker begrip en geduld voor. We moeten nog even wachten op een definitieve evaluatie, als het maar ten goede komt van een doelgerichte aanpak en van het voortbestaan van het werk van de energiesnoeiers.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik ben ook erg bekommerd om de toekomst van de energiesnoeiers. Dat duurt inderdaad heel wat langer dan we hadden gedacht. Die mensen leven in onzekerheid en willen graag duidelijkheid. Ze spelen een heel belangrijke rol in het ontzorgen van de kwetsbare doelgroepen. Ik roep

u op om niet het kind met het badwater weg te gooien, maar ik denk niet dat u dat zult doen. Ik zal dit zeker van nabij opvolgen.

Minister Bart Tommelein: Ik denk dat we op dezelfde golflengte zitten. Mevrouw Taeldeman, niet te snel gaan. Ik heb gezegd dat ik zal oordelen na de evaluatie. Als u zegt dat ik het zal doen, dan doet u hetzelfde als waarvoor u me in het begin hebt gewaarschuwd, zijnde iets wat ik nog zal bekijken en beoordelen voor waar aannemen.

Alle gekheid op een stokje, ik wacht nu gewoon op de evaluatienota en zal dan de concrete maatregelen nemen. U voelt ook al dat ik in die richting ga, dat we de zwakkere doelgroepen zoveel mogelijk moeten ondersteunen in de energietoets in de komende jaren. Ik zal dat absoluut niet vergeten. Het staat ook in het Energiearmoedeplan.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, bij deze heb ik dan ook mijn mening verkondigd en weet u welk standpunt onze fractie daarover inneemt. We mogen nog altijd een mening hebben, nietwaar?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de Vlaamse energielening – 17 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, we zijn zeer tevreden met de aanpassing van het energiebesluit. De positieve wijzigingen zijn natuurlijk de uitbreiding van de prioritairere doelgroep met de beschermde klanten. Zo zullen heel wat meer gezinnen renteloze energieleningen kunnen afsluiten. Ook heel positief is het optrekken van het maximale leningsbedrag van 10.000 naar 15.000 euro, het verlengen van de looptijd van de leningen van vijf jaar naar acht en tien jaar en het openstellen van de energielening voor niet-commerciële instellingen en coöperatieve vennootschappen aan een rentevoet van 1 procent met een looptijd van 10 jaar en voor een maximaal bedrag van 15.000 euro.

Dat zijn allemaal positieve wijzigingen. Minister, de heer Danen verwees er ook al naar, samen met deze wijzigingen zou besloten worden dat de energielening vanaf 2019 enkel nog kan worden toegekend aan de prioritairere doelgroep. Begin juni deelde u hier nog mee dat het aantal renteloze leningen – dus die aan de kwetsbare doelgroepen – zo'n 17 procent uitmaakt van het totaalpakket.

De energiehuizen zijn bezorgd, maar ook de VVSG en de adviesraden die een advies hebben uitgebracht over het energiebesluit. Ze wijzen erop dat er vragen zijn over de beslissing om de energielening vanaf 2019 enkel nog toegankelijk te maken voor de prioritairere doelgroep.

Minister, wat is uw motivatie om de energielening vanaf 2019 enkel nog toegankelijk te maken voor de prioritairere doelgroep? Ik heb de verslagen van het Renovatiepact nog eens doorgenomen. In fase één en twee wordt er verwezen naar die energielening en pleit men echt voor het behoud van de twee groepen, zowel de 2 procentlening voor particulieren als de 0 procentlening voor prioritairere doelgroepen. Daar wordt een warme oproep voor gedaan.

Door de doelgroep van de energielening vanaf 2019 sterk te verengen, zal het aantal aanvragen ongetwijfeld dalen. Wat is het mogelijke gevolg hiervan voor het voortbestaan van de energiehuizen?

Door het beperken van de energielening tot de prioritaire doelgroep – daar heeft de heer Bothuyne naar verwezen – zal een deel van de huidige doelgroep uit de boot vallen voor de financiering van energiezuinige maatregelen. Op welke manier kunnen we dit opvangen? U hebt al verwezen naar de impactanalyse die in november verwacht wordt. Het is nog even afwachten.

Wat is de reden dat de looptijd van de energielening niet voor alle doelgroepen hetzelfde te maken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik zou alles kunnen herhalen wat ik net gezegd heb, mevrouw Taeldeman. Het geeft natuurlijk wel de gelegenheid om nog eens terug te komen op het belangrijke gegeven dat in het regeerakkoord van 23 juli effectief de beperking van de energielening staat.

U kunt straks nog aansluiten, mijnheer Bothuyne. Door deze situatie kunt u zich ook nog verdedigen ten opzichte van mij.

Dit is een regeringsbeslissing. U zou het misschien liever anders zien, maar als ik het regeerakkoord niet zou naleven zou men mij rap komen zeggen dat ik alleen bezig ben. Men kijkt dit allemaal een beetje te veel in een bepaalde richting. We moeten over de leningen in de komende maanden goed en duidelijk communiceren.

We kunnen het ook op een andere manier bekijken: nog tot 2019 kunnen alle Vlamingen goedkoop lenen aan 2 procent. Als het aan mij lag, mocht dat nog wat lager zijn, maar ja, ik zit niet alleen in de regering. Voor mij is het heel duidelijk: tot 2019 kunnen alle Vlamingen, alle Vlamingen, aan 2 procent lenen.

Ondertussen hebben we er zelfs aan toegevoegd dat ook de verenigingen dat kunnen doen. Dat is een fantastisch goede zaak. We zeggen er wel bij: het moet nu gebeuren, niet in 2020 of 2025, maar nu. De energiehuizen zullen daarmee hun handen meer dan vol hebben. De leningen aan 0 procent gaan we na 2019 blijven beschikbaar houden voor de prioritaire doelgroep. Beste mensen, dit gaat over meer dan 260.000 gezinnen. We breiden dat dus uit. We moeten dat op een positieve manier benaderen: beste Vlamingen, het is echt tijd om een aantal dingen te doen. We hebben daarnaast premies die niet onbelangrijk zijn en die de mensen moeten aanzetten om een aantal dingen te doen.

De grotere bedragen en langere looptijden zijn positief. Maar we moeten eerlijk zijn. Ik heb daarover gesproken met de banken, mevrouw Taeldeman. Het risico-profiel van dergelijke kleine lening op korte termijn is niet nul. De banken calculeren die risico's in. Dat geldt ook voor de energiehuizen.

Er is een regeling voor slechte betalers van zulke leningen, maar ook dat kan geld kosten als we niet opletten. We moeten daar de nodige aandacht voor hebben. Na de impactanalyse zullen we bekijken wat de taken van de energiehuizen in de toekomst zullen zijn. Ik denk dat ze een andere taak zullen krijgen dan vandaag. Ik ben ervan overtuigd dat u in feite mee zult gaan in dat verhaal. Ik ben niet van plan om te zeggen dat de energiehuizen geen opdracht meer hebben, ze zullen gewoon een andere opdracht krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Uw antwoord aan de heer Danen was natuurlijk gelijkaardig.

In de verschillende adviezen op het energiebesluit van de VVSG en andere instanties wordt heel uitdrukkelijk gewezen op het zeer goede instrument van de energielening. Er wordt ook verwezen naar de positieve wijzigingen die gebeurd zijn aan de energielening. Er wordt gewezen op de angst voor de toekomst van de energiehuizen na 1 januari 2019, als de lening nog enkel geldt voor de prioritaire doelgroep. Ik herhaal maar wat in die adviezen staat. Ik kan hier natuurlijk ook het regeerakkoord beginnen voor te lezen. Daarin wordt inderdaad verwezen naar de beschermde afnemers. We zullen wachten op de impactanalyse en die zal ons verder nieuws brengen rond de toekomst van de energiehuizen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Bedankt om dit toch apart te behandelen, zodat ik toch nog kan reageren.

Mevrouw Taeldeman verwees ernaar, ik wil hier best eens wat meer toelichten hoe het regeerakkoord op dit punt is totstandgekomen. Wat zeker is, is dat er kan worden afgeweken van het regeerakkoord als er een consensus is binnen de regering. Dat is gebeurd in dit geval. In het regeerakkoord staat een passage over de integratie in de distributienetbeheerders van de activiteiten hieromtrent. We gaan verder en buiten het strikte regeerakkoord.

Ik hoor u zeggen dat u bereid bent om de verlenging van de energielening na 2019 te bekijken. Ik vind dat heel positief. Ik hoop dat dat binnen de regering uiteindelijk een consensus kan wegdragen. Voor ons is het ondersteunen van de middenklasse in het energiezuinig maken van de woningen zowel voor 2019 als na 2019 een relevant beleidsthema waar we stappen vooruit in moeten kunnen zetten, stappen die misschien niet in het regeerakkoord staan maar mits gezond verstand en goede wil toch kunnen gebeuren.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, ik was niet van plan om tussen te komen, ik heb al gezegd wat steek hield en zo, maar voor de hygiëne van het debat wil ik iets zeggen. Ik zou niet willen dat iemand die alleen dit verslag leest, zou denken dat alleen de N-VA vasthoudt aan het regeerakkoord. Ik ga hier niet debatteren over het regeerakkoord, ik kan me volledig vinden in het antwoord van de minister.

Het is inderdaad zo dat men als men een beroep wil doen op de energielening, men dat nu moet doen. Daar is een reden voor, hoe sneller dat allemaal gebeurt, hoe beter, maar wij zijn er geen voorstander van dat alles stopt. De energiehuizen moeten inderdaad een nieuwe opdracht krijgen. Ik heb al een suggestie gedaan: www.ikinvesteerslim.nl. Ik stel voor, minister, dat u met banken gaat praten, u hebt dat al positief beantwoord, om de leningen voort te zetten.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voor de hygiëne van het debat, mijnheer Bothuyne, ik heb niet gezegd dat ik bereid ben om na 2019 die zaken te herbekijken. Ik heb gezegd dat we naar andere oplossingen moeten zoeken.

Laat ons een kat een kat noemen. Er zijn leningen aan 2 procent vandaag bij de energiehuizen. Doe eens de moeite om de site van een bank te bekijken. U zult leningen vinden voor particulieren die daar niet veel van afwijken. Dat is een reden waarom ik het nog een tijdje wat goedkoper wou maken dan de banken. Met de huidige rentevoeten kunnen de mensen ook na 2019 goedkoop lenen om te isoleren of zonnepanelen te leggen. Het zal alleen niet meer kunnen via de energiehuizen, wel via de private banken.

Zoals de heer Lantmeeters voorstelt, zal ik misschien het best een protocol afsluiten met de banken omtrent de rol die zij kunnen spelen inzake energie-efficiëntie, groene en hernieuwbare leningen. Ze hebben dat een tijd gedaan, ik geef dat eerlijk toe, toen de groene leningen fiscaal aftrekbaar waren. Ze hebben dat verwaarloosd de laatste tijd, dat bestaat nog, maar ze doen er niets meer mee. Misschien kunnen ze een voorbeeld nemen aan Engie dat op de kar van de zonnepanelen gesprongen is. Ik hoop dat nog andere elektriciteitsleveranciers dat doen. Ik vind dat de banken daar een maatschappelijke rol hebben om de doelstellingen hernieuwbare energie en energie-efficiëntie samen te bereiken. We zitten toch volop in de discussie over de maatschappelijke rol van de banken, wel misschien kunnen ze dat doen.

Ik wil eventjes een misvatting rechtzetten. U zegt, mevrouw Taeldeman, dat amper 17 procent van de leningen voor de sociale doelgroep wordt aangewend. Dat is nu net mijn bedoeling. Het is mijn bedoeling dat we die grote groep van mensen die moeilijk de eerste stap zetten, die moeilijk overtuigd raken om zulke dingen te doen, die er zelfs nog veel meer belang bij hebben om dergelijke investeringen te doen dan andere mensen, want verhoudingsgewijs zal dat op hun faacuur enorm veel schelen, via de energiehuizen aanspreken. We moeten deze laatste de opdracht geven om zich vooral te focussen op die sociale doelgroep, op die energiearmoede. Daar kunnen ze een ongelooflijk belangrijke rol spelen, wat niet wil betekenen dat ze ook geen rol kunnen spelen in het stimuleren van de andere bevolkingsgroepen, maar ik denk – als het over de financiering gaat – dat we dan private partners moeten toelaten in het spel die dat mee financieren.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het antwoord.

Valerie Taeldeman (CD&V): We zullen wachten op de impactanalyse. Het is misschien interessant om te vermelden dat we ook wachten op een actie die is aangekondigd in het Vlaams Armoedeplan. Dat is niet uw bevoegdheid, maar die van minister Homans. Een van de acties in dat plan is het in kaart brengen binnen de Vlaamse overheid van de begunstigden van sociale correcties en een evaluatie maken. Dat kan goed zijn, minister, aangezien u zelf verwijst naar de prioritaire doelgroep die nu reeds uitgebreid is met het energiebesluit. Door de aanpassing die u gedaan hebt, is de doelgroep uitgebreid. Met de actie die is aangekondigd vanuit het Vlaams Armoedeplan kan de doelgroep misschien nog worden uitgebreid en kan die 17 procent inderdaad nog worden opgetrokken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de steun aan huisvuilverbrandingsovens voor de productie van groene stroom – 22 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): In de media verscheen een week of twee geleden het bericht dat er sinds 2004 voor minstens 250 miljoen euro aan groenestroomcertificaten werden uitgereikt aan de huisvuilverbrandingsovens in Vlaanderen. Dit ter compensatie van de groene stroom die de installaties produceerden via het verbranden van afval. Enkele uren na het verschijnen van dit bericht reageerde u als minister met de boodschap dat u het subsidiëren van afvalverbrandingsinstallaties via groenestroomcertificaten wilt beëindigen, maar dat u niet in de mogelijkheid was om bestaande contracten te verbreken.

De ladder van Lansink geeft in grote lijnen aan hoe we met ons afval moeten omgaan. Helemaal bovenaan staat het voorkomen van afval. Wanneer dat niet mogelijk is, moeten we het afval dat gecreëerd wordt proberen te hergebruiken of te recyclen. Onderaan de ladder staat wat we het best niet met ons afval doen, namelijk het storten of het louter en alleen verbranden, twee verwerkingstechnieken die in het verleden vooral gebruikt werden maar nu gelukkig niet meer zijn toegestaan in Vlaanderen. Afvalverbranding met energierecuperatie kan nog wel en staat onder het recyclen van afval. Deze vorm van afvalverbranding met energierecuperatie is gestimuleerd door het geven van groenestroomcertificaten aan de exploitanten van de installaties.

Als wij de Vlaamse regelgeving in dit verband goed begrijpen, was de steun voor de afvalverbrandingsinstallaties beperkt tot een periode van tien jaar. Na afloop van die periode kunnen de installaties nog bijkomende steun aanvragen als ze nog niet voldoende draaiuren hebben gehaald of als de installatie voor de energierecuperatie nog niet volledig is afgeschreven.

Een afvalverbrandingsinstallatie met een vermogen groter dan 20 megawatt maakte al enkele maanden geen aanspraak meer op groenestroomcertificaten. Op 15 juli besliste de Vlaamse Regering dat ook de installaties kleiner dan 20 megawatt geen groenestroomcertificaten meer zouden kunnen aanvragen. Op die minister-raad werd wel beslist dat in het kader van de call groene warmte afvalverbrandingsinstallaties investeringssteun zouden kunnen aanvragen als nuttigegroene-warmte-installatie voor de productie van nuttige groene warmte uit biomassa.

Minister, aangezien het regelgevend kader al bestaat, zowel in de vorige als deze legislatuur, welke stappen plant u nog om het subsidiëren van huisvuilverbrandingsovens via groenestroomcertificaten te stoppen?

Op welke manier is uw intentie in overeenstemming te brengen met de subdoelstellingen groene stroom die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd? Die installaties produceren heel wat groene stroom die wij meenemen in de berekening van onze doelstelling.

Is het uw bedoeling om ook de regeling rond nuttige groene warmte uit biomassa in de call groene warmte aan te passen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Met mijn uitspraak doelde ik op het afbouwen van de steun voor groenestroomproductie uit afval zoals inderdaad in de huidige regelgeving is vastgelegd. Zoals u aanhaalt, bepaalt het Energiedecreet dat de steun stopt na tien jaar. Voor veruit de meeste installaties is deze periode nu afgelopen. Voor reeds bestaande installaties is er dan nog in een verlengingsperiode voorzien indien er onvoldoende vollasturen zijn gehaald. Voor de meeste installaties is deze periode beperkt tot enkele jaren. Daarna verwacht ik dat de installaties zonder steun kunnen verder werken, aangezien de ramingen van de onrendabele top negatief zijn. Aangezien de afgeschreven installaties op zich rendabel zijn, heeft het aflopen van de steun geen invloed op de doelstellingen voor 2020. Wat betreft de mogelijkheid om projecten in te dienen voor de call groene warmte, plan ik geen aanpassingen aan het Energiebesluit zoals gewijzigd op 15 juli jongstleden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het is, denk ik, een geruststelling voor velen dat u inderdaad de huidige regelgeving zoals eerder beslist verder zult handhaven en toepassen en op die manier voor rechtszekerheid zult zorgen voor de betrokkenen. Op basis van uw antwoord in de media was het niet helemaal duidelijk of u

nieuwe initiatieven op touw wilde zetten, maar dat is duidelijk niet het geval. Er is dan ook geen probleem.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dit is een goede tendens. De heer Bothuyne heeft op excellente wijze de ladder van Lansink nog eens in herinnering gebracht. We kunnen dat alleen onderschrijven.

Hebt u weet van verbrandingsovens die gaan sluiten op basis van het stopzetten van stroom in de toekomst? U hebt aangekaart dat een aantal beslissingen netjes volgens een heel duidelijk kader zijn uitgestippeld. We moeten natuurlijk opletten, wanneer er hier en daar warmtenetten zouden worden opgebouwd om die warmte te recupereren, dat het verhaal dan niet ineens stopt. Dat zou misschien toch wel jammer zijn. Of misschien moeten we eens nagaan wat de efficiëntiegraad is en wat er anders met dat afval zou gebeuren.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik wil aanvullen met de vraag of u weet hebt van verbrandingsovens die willen opstarten, om dit soort activiteiten te ontwikkelen.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, wij zijn nooit voorstander geweest van het geven van groenestroomcertificaten aan afvalverbrandingsovens. We kennen de geschiedenis. We weten waar het vandaan komt: het verhaal van Electrawinds dat financieel bedropen moest worden. Dat is niet onze manier van werken. We zijn dan ook verheugd met het initiatief. Het liep sowieso af in 2018. Het was maar voor een beperkte tijd.

Maar wat ons meer zorgen baart, is het volgende nieuwe. Het nieuwe huishoudelijkafvalplan van de Vlaamse Regering verscherpt de doelstellingen met betrekking tot het aanvoeren van restafval. We moeten toch eens een visie ontwikkelen wat de toekomst nog is van huisvuilverbrandingsovens in Vlaanderen. Hoeveel hebben we er nog nodig? Als we vergunningen blijven afleveren, ook voor nieuwe projecten, of er misschien stopzetten die niet meer conform de huidige milieudoelstellingen zijn, zouden we toch een gezonde visie moeten hebben.

Dat er energie wordt opgewekt uit afval, in functie van de ladder van Lansink, daar kan niemand tegen zijn. Dat moet niet gesubsidieerd worden. Dat willen wij ook niet meer subsidiëren. Komen onze klimaatdoelstellingen dan niet in het gedrang? Houdt u nog rekening met die afvalverbrandingsovens om de klimaatdoelstellingen te halen? Het blijft wel groene stroom. Hebben we die nodig om de klimaatdoelstellingen te halen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, dit is een reactie van mij geweest op een reportage die door de openbare omroep blijkbaar maandenlang was voorbereid. Ik krijg dan 's morgens om zeven uur een bericht met de vraag om te reageren. Dat het dan niet allemaal tot op het woordje gefinetuned is, is juist.

Wij gaan niet opnieuw een regeling in gang steken. Wij hebben ook geen weet van installaties die zullen stoppen omdat er geen nieuwe regeling is. Er zijn er die stoppen om andere redenen, maar niet omdat de ondersteuning zou wijzigen.

Mijnheer Danen, ik heb geen weet van nieuwe grootschalige initiatieven die opgestart zullen worden.

Er werd ook gevraagd naar mijn visie op huisvuilverbranding. Ik wil over heel veel zaken mijn visie geven, maar ik ben niet de minister van Leefmilieu. Dat moet u aan mevrouw Schauvliege vragen. Ik ben bereid om daar binnen de regering met haar over te discussiëren, maar hier op deze bank, op het publieke forum, zal ik mijn visie over huisvuilverbranding en afvalbeleid niet geven. Dat mag u mij niet kwalijk nemen.

Wie mijn energieplan goed gelezen heeft, heeft gezien dat warmtenetten en groene stroom uit die installaties mee in het verhaal zitten. Ik heb altijd gezegd dat ik geen enkel probleem heb met kleinschalige installaties die ervoor zorgen dat wij onze doelstellingen halen. Maar grootschalige absoluut niet.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij dat deze vraag ervoor heeft gezorgd dat de minister zijn standpunten in dezen heeft kunnen finetunen. Dank u wel daarvoor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gevolgen van een eventuele afschaffing van de belastingvermindering voor dakisolatie – 41 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, het besparen van energie wordt op verschillende manieren gestimuleerd in Vlaanderen, aan de hand van premies, fiscaliteit, verenigingen die zich inzetten voor groepsaankopen enzovoort. Het is hier al vaker gezegd dat via niet-geïsoleerde daken nog steeds heel wat energie verloren gaat. Dakisolatie aanbrengen kan een groot verschil maken. Gezinnen kunnen daarvoor onder bepaalde voorwaarden een premie toegekend krijgen van hun netbeheerder, de dakisolatiepremie.

Vanaf 2017 wordt de vereiste minimale isolatiewaarde opgetrokken en wordt er enkel nog een onderscheid in premiebedrag gemaakt naargelang de isolatie zelf geplaatst wordt of door een erkende aannemer. Naast de premie van de netbeheerder is er ook een fiscaal voordeel verbonden aan het plaatsen van dakisolatie. Onder bepaalde voorwaarden is er een belastingvermindering van 30 procent van het factuurbedrag. Daaraan is wel een maximumbedrag verbonden. De isolatie dient ook geplaatst te worden door een aannemer.

Vorige week hebben we tijdens het debat naar aanleiding van de Septemberverklaring gehoord dat de belastingvermindering voor dakisolatie in de toekomst zou worden afgeschaft. Vanaf wanneer zou die belastingvermindering voor dakisolatie verdwijnen? Dat is belangrijk voor veel mensen.

Bestaan er cijfers van het aantal woongelegenheden in Vlaanderen dat nog in aanmerking komt voor dakisolatie? Op welke manier en in welke mate verwacht u dat het wegvallen van de belastingvermindering voor dakisolatie die investeringen zal beïnvloeden? Op welke manier zullen mensen nog overtuigd worden om dakisolatie aan te brengen? Beschikt u over cijfers van het aantal mensen dat in 2015 een beroep gedaan heeft op de belastingvermindering? Hebt u ook cijfers van dit jaar?

Tijdens het debat over de Septemberverklaring hebt u gezegd dat u aan een nieuw voorstel werkt, namelijk een vermindering op de onroerende voorheffing

na energetische renovatie. Hoe zit dat precies in elkaar? Wanneer zal die nieuwe maatregel van kracht worden? Hoe ziet de planning eruit?

Er is ook wat reactie gekomen van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). U weet dat mensen die een bepaald E-peil behalen bij nieuwbouw ook een korting krijgen op de onroerende voorheffing, maar dat Vlaanderen die korting compenseert voor de lokale besturen. Van de onroerende voorheffing gaat een bepaald deel naar de provincie, een deel naar de steden en gemeenten en een deel naar Vlaanderen. Vlaanderen voorziet in een compensatie voor de steden en gemeenten bij nieuwbouw. Als u denkt aan een korting op de onroerende voorheffing na energetische renovatie, zal dat ook gecompenseerd worden voor de lokale besturen? Hebt u daaraan gedacht?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Zoals u bij de bespreking van de Septemberverklaring hebt kunnen vernemen, stoppen we de dubbele subsidiëring. Het verleden heeft ons erop gewezen dat wij alles zeer goed moeten observeren, monitoren en bijhouden, en ook af en toe de moed moeten hebben om te zeggen dat iets erover is. Er zal dus geen fiscaal voordeel meer worden verleend voor contracten voor dakisolatie die worden getekend vanaf 1 januari 2017.

Overeenkomstig de dakisolatienorm die in 2013 werd ingevoerd, moet elk dak tegen 2020 geïsoleerd zijn. Die norm is van toepassing op elke zelfstandige woning in het Vlaamse Gewest, dus zowel woningen, appartementen, als studio's. Het ligt inderdaad in de lijn van mijn bedoelingen om de komende jaren steeds minder subsidies te geven. Dat is een duidelijk signaal. Elk dak moet tegen 2020 geïsoleerd zijn. Indien niet, beschouw ik dat als een serieuze minwaarde voor het pand.

Collega's, 26 procent van de geproduceerde warmte gaat verloren via een ongeïsoleerd dak. Dat is niet langer aanvaardbaar. We zetten ook steeds meer in op totaalrenovaties. Het geeft weinig meerwaarde om een dak te isoleren, als er enkel glas in de ramen zit en er geen spouwmuurisolatie is. Daarom hebben we verhoogde premies voor totaalrenovaties. Dat is goed voor de eigenaar, die zo snel mogelijk een besparing in zijn energieverbruik realiseert. Maar het is ook goed voor de bouwsector, die een isolatiegolf opgewekt ziet richting 2020.

Voor alle duidelijkheid, mevrouw Taeldeman: contracten die getekend worden voor het jaareinde, zullen nog in aanmerking komen voor het fiscale voordeel. Het contract moet dus ten laatste op 31 december van dit jaar afgesloten worden. Daarnaast zijn er in 2017 nog altijd de premies van de netbeheerders en de lokale overheden.

Collega's, door de financiële incentives af te bouwen richting 2020 en door het in werking treden van de verplichte dakisolatienorm, willen we de burgers er opnieuw toe aanzetten om niet te talmen met deze investering. Met andere woorden: wacht niet langer, doe het nu! Het is trouwens het goede moment, want de leningen staan laag en op een spaarboekje brengt je geld ook niets op.

Volgens een studie die werd uitgevoerd door Dimarso in opdracht van het Vlaams Energieagentschap, moet tegen 2020 nog ongeveer 18 procent van de daken, dus bijna één op vijf, geïsoleerd worden.

Het effect daarvan zal moeten worden beoordeeld in functie van het aantal premieaanvragen voor dakisolatie of combipremies bij de netbeheerders. De premies blijven dus wel bestaan, enkel de fiscale aftrek verdwijnt. Je krijgt dus een hogere premie én een belastingvermindering voor de plaatsing van dakisolatie. Als mijn dak nog niet geïsoleerd was, ik zou niet aarzelen en het onmiddellijk doen.

Het fiscale voordeel voor dakisolatie is een belastingvermindering in de personenbelasting. De FOD Financiën staat in voor de inning van de personenbelasting en de verwerking van de aangiftes. U hebt heel wat cijfers gevraagd, maar het is niet evident om die allemaal op zo'n korte termijn bij elkaar te krijgen. Volgens telefonische navraag werd in inkomstenjaar 2013, aanslagjaar 2014, in 12.874 individuele aangiftes gebruik gemaakt van de belastingvermindering en in 20.138 gemeenschappelijke aangiftes. Samen is dat goed voor 33.012 Vlaamse gezinnen.

Het stimuleren van ingrijpende energetische renovaties past in het beleid om meer nadruk te leggen op totaalrenovatie. Bij een ingrijpende energetische renovatie moet 75 procent van de buitenschil gerenoveerd worden. De vermindering van de onroerende voorheffing voor ingrijpende renovaties wordt in de komende periode uitgewerkt naar analogie van die voor nieuwbouw. Voor een E-peil van E90 krijgt men gedurende 5 jaar een vermindering van 50 procent. Voor een E-peil van E60 krijgt men gedurende 5 jaar een vermindering van 100 procent. De maatregel is opgenomen in het Programmadecreet en zal in werking treden vanaf het aanslagjaar 2017.

Beide maatregelen passen in de visie om in de toekomst minder in te zetten op punctuele maatregelen en meer op een totaalaanpak en een totaalrenovatie. Een ingrijpende energetische renovatie is de meest doordachte manier om te renoveren. Daar moeten we dus aandacht voor hebben, ook in de fiscaliteit.

De compensatie voor de lokale besturen voor de vermindering van het E-peil bestaat nog steeds. Tot dusver is het aantal ingrijpende energetische renovaties beperkt, al is het nu wel de bedoeling om met deze incentive een boost te geven aan de vernieuwingen. Het aantal ingediende startverklaringen voor 2015 bedraagt op dit moment 1512. De budgettaire impact voor de gemeentebesturen zal beperkt tot nihil zijn.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Bedankt voor uw duidelijke antwoord, minister. Het is van zeer groot belang om dit op zo veel mogelijk manieren duidelijk en bekend te maken. In de Bouwkroniek lezen we dat de Bouwunie en andere verenigingen in de bouwsector hopen dat er nog een overgangsmaatregel zal komen of dat er eventueel gedacht wordt aan een afbouwscenario: in 2017 kun je nog 20 procent inbrengen in de personenbelasting, in 2018 nog 10 procent. Maar u hebt duidelijk gemaakt, minister, dat vanaf 1 januari 2017 de maatregel in werking treedt en dat daar ook niet meer op zal worden teruggekomen. Facturen tot en met 31 december zullen in aanmerking komen om in te brengen in de personenbelasting. Het is het beste dat daar heel duidelijk over gecommuniceerd wordt.

U hebt wat uitleg gegeven over de vermindering op de onroerende voorheffing na energetische renovatie. U legt heel duidelijk de focus op die totaalrenovatie. Dat is ook al gebleken uit de vernieuwde energiepremies, die vanaf 1 januari 2017 van toepassing zullen zijn. Ik wil alleen meegeven dat aan een vermindering op de onroerende voorheffing na energetische renovatie een EPB-dossier (Energieprestatie en Binnenklimaat) zal worden gekoppeld. Als men met een EPB-verslaggever werkt, moet daar ook onmiddellijk een architect bij betrokken worden. Ik geef het maar mee dat dat bepaalde kosten zal meebrengen voor de renoveerder, die verplicht zal zijn om met een EPB-verslaggever en een architect te werken. Anders zal die niet in aanmerking kunnen komen voor die korting op de onroerende voorheffing.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik vind het een fantastische maatregel die u gaat nemen. Het is de eerste belangrijke stap naar een vergroening van

de woningfiscaliteit. Hoe we het ook draaien of keren, en hoe complex onze woonfiscaliteit ook is, het is de enige stap om een volgehouden en gedragen investeringspolitiek inzake de energetische renovatie van ons woningenpark te realiseren. We kunnen dat niet allemaal blijven subsidiëren. Dat is onmogelijk. De huiseigenaars zijn bovendien soms ook verhuurders, en dus is er ook een positief effect op de huurders, die een lager energieverbruik zullen hebben. Ik vind het dus een fantastisch systeem dat u nu lanceert.

Uiteraard is het de opstap naar een globale aanpak, waarin – het wildste van mijn dromen – het kadastraal inkomen uiteindelijk zal sneuvelen en vervangen worden door een meer uitstoot- of vervuilingogerelateerde belasting op woningen. Dat is waar mevrouw Taeldeman een obstakel ziet, namelijk het inschakelen van EPB als een opstap naar een fiscaal instrument. Ik zie daar een opportuniteit in. Ik heb ook begrepen dat we die EPB-regelgeving de komende jaren nog verder zullen aanscherpen, om ervoor te zorgen dat wie wil investeren in energiebesparing en energieperformantie, daar ook financieel en fiscaal voor beloond zal worden.

Ik juich uw initiatief dus volop toe. En waar er bezorgdheden zijn over de financiering van steden en gemeenten, mogen we niet de fout begaan om een zo belangrijke hervorming te laten hangen van de financiering van steden en gemeenten. Als er zich een probleem van financiering voordoet, is dat een apart debat, dat we los moeten trekken van de vergroening van de woningfiscaliteit. Ik ben ervan overtuigd dat we daar ook in deze meerderheid, collega Taeldeman, een oplossing voor zullen vinden.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Ik dank collega Schiltz voor zijn wijze woorden. Ik zal die niet herhalen. Ik heb al gezegd dat ik er voorstander van ben om zo weinig mogelijk belastingen te laten betalen, maar we kunnen dan natuurlijk subsidies en belastingaftrekken blijven geven. Ik ben heel blij, minister, dat er gemonitord wordt en dat er gekeken wordt naar een efficiënte inzet van middelen. Als nu blijkt dat er een dubbele subsidiëring is, dan mag er eens bekeken worden of dat wel efficiënt is. Uiteindelijk is het een driedubbel resultaat dat men krijgt: niet alleen een belastingvermindering en een subsidie, maar ook nog eens een verlaging van de elektriciteitsfactuur. Ik herhaal wat u vorige week in de plenaire vergadering hebt gezegd: als er een dubbele subsidiëring gebeurt, is het de vraag of dat wel nuttig is. En dan moeten we durven te schrappen, zeker in deze tijden.

De vraag is ook of een fiscale vermindering wel een efficiënt middel is. Een premie die men bij de distributienetbeheerder aanvraagt, krijgt men na een paar maanden, maar de fiscale gevolgen ziet men pas na twee jaar. En dan vraag je je af of dat wel efficiënt is.

Ik sta volledig achter uw visie in verband met de totaalrenovatie en ben blij dat u daar de nadruk op legt in combinatie met een zeer efficiënte inzet van de schaarse middelen.

Johan Danen (Groen): Minister, ik sta open voor nieuwe, goedbedoelde initiatieven die het aantal mensen dat een dak isoleert, verhoogt. Maar weet u wanneer de maatregelen efficiënt zullen blijken geweest te zijn? Dat is wanneer in 2020 elk dak van dakisolatie zal zijn voorzien.

Minister, u pakt uit met cijfers in absolute aantallen wanneer ze u goed uitkomen – ik begrijp dat ook wel, het gaat over 1000, 10.000 en 30.000, wat fantastisch is – maar als het over cijfers gaat die wat moeilijker zijn, dan spreekt u over 18 procent. Als 18 procent van de woningen momenteel nog geen dakisolatie heeft, dan gaat het over 600.000 tot 700.000 woningen. Tegen 2020 moet elk dak geïsoleerd zijn, dit wil zeggen dat we vanaf 2017 jaarlijks 200.000 woningen van dakisolatie

moeten voorzien. Ik vrees dat de maatregelen die voorliggen niet voldoende zullen zijn om dat te bereiken. Ik doe nog een wake-upcall om een tand bij te steken.

Minister Bart Tommelein: Het is de bedoeling dat de contracten worden afgesloten voor 31 december, maar dat de mensen wel nog de tijd hebben tot 31 maart 2017 om de werken uit te voeren. Je kunt onmogelijk een contract tekenen en dat onmiddellijk uitvoeren. Vrijdag zal de regering dat formaliseren. Maar de afspraak binnen de regering is dat er een overgangperiode is van drie maanden.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Dan is bij deze duidelijk gemaakt wat ik met mijn vraag om uitleg duidelijk wilde maken. Ik heb alle begrip voor de focus die wordt gelegd op de totaalrenovatie. We hebben een verouderd woonpatrimonium. De renovatiegraad moet naar omhoog. Maar we mogen een aantal kleine ingrepen absoluut niet vergeten, want niet iedereen is financieel in staat om zeer grondige renovaties te doen met een architect en een EPB-verslaggever. Ik zie ook wel de vernieuwde premies die op 1 januari 2017 van kracht worden, dat naast de totaalrenovatie ook de mogelijkheid bestaat om voor kleinere ingrepen premies aan te vragen, en dat is toch ook wel belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de gasleveringen uit Nederland – 2632 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, in eerdere besprekingen in de commissie hebben we het gehad over afspraken tussen België en Nederland over de gasleveringen vanuit Nederland aan België. De leveringen zoals we die op dit moment kennen, gaan door tot 2024. In de periode tot 2029 zullen de leveringen worden afgebouwd om ze vanaf 2030 volledig te stoppen. Een vervroegde stopzetting van de leveringen, waarvan eerder sprake was in Nederland, blijkt niet mogelijk op basis van de contracten die zijn afgesloten.

Wat ondertussen ook voor iedereen duidelijk is, is dat de stopzetting van gasleveringen vanuit Nederland tot gevolg heeft dat we van laagcalorisch gas zullen moeten overstappen naar hoogcalorisch gas. Voor gezinnen die nu gebruik maken van laagcalorisch gas zou de omschakeling naar de hoogcalorische variant binnen in de woning geen problemen mogen opleveren. In de woningen zijn normaal gezien alleen nog maar gastoestellen van na 1978 te vinden en die zijn compatibel voor beide types van aardgas. Toch is het voor alle veiligheid aangegeven dat bij elk gezin waar een omschakeling gebeurt, de gasinstallatie en -toestellen worden gecontroleerd. Waar de omschakeling wel gepaard zal gaan met aanpassingswerken, zijn het transmissie- en distributienet.

Ter voorbereiding van deze omschakeling van laag- naar hoogcalorisch gas verwees ex-minister Turtelboom in haar antwoorden op een actuele vraag van 14 februari 2015 en een vraag om uitleg in de commissie van 23 februari 2016 naar een pilootproject in de omgeving van Houthalen-Helchteren, waar een gasleiding voor laagcalorisch gas moest worden omgeschakeld naar hoogcalorisch gas. Ter voorbereiding van die omschakeling zouden tussen begin maart en eind mei 2016 een 6000-tal gezinnen worden bezocht door medewerkers van Infrax. De eigenlijke omschakeling zou dan gebeuren op 1 juni 2016.

Ook in het federale regeerakkoord is hierover een belangrijke passage opgenomen, namelijk een solidarisering van de kosten via de oprichting van een federaal fonds. Op die manier zullen mensen uit Kruishoutem of Oostende mee betalen aan kosten die bijvoorbeeld in Antwerpen worden gemaakt. Dat is een verhaal dat we ook in andere dossiers misschien kunnen gebruiken.

Minister, is er al een evaluatie beschikbaar van het pilootproject in Houthalen-Helchteren? Wat leert het pilootproject van Houthalen-Helchteren ons voor de omschakeling bij 900.000 Vlaamse gezinnen die hiermee worden geconfronteerd? Is er al een plan van aanpak uitgewerkt voor de omschakeling van die 900.000 gezinnen in Vlaanderen? Vanuit de media vernemen we dat federaal minister Marghem nog wacht op twee studies om actie te ondernemen. Weet u over welke studies het gaat en kunnen de resultaten nog invloed hebben op het plan van aanpak in Vlaanderen?

Conform het federale regeerakkoord zou er een federaal fonds in de steigers moeten staan omdat niet alleen Vlaanderen gezinnen heeft die hierdoor worden getroffen, maar ook Brusselse en Waalse gezinnen. Kunt u een toelichting geven over de oprichting van een federaal fonds voor het financieren van deze omschakeling? Is hierover overleg geweest met de collega's van de andere deelstaten of de federale overheid? Wat is het resultaat van dat overleg?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Infracx meldt dat de omschakeling in Houthalen-Helchteren succesvol is verlopen. In totaal ging het om 5242 aansluitingen. Er werd onder meer gekeken naar de tijd die nodig is voor elke aansluiting, de communicatie naar de afnemers en de controle van de geschiktheid van de gastoestellen. De netbeheerders zijn momenteel aan het bekijken welke lessen kunnen worden getrokken voor de omschakeling van de nog resterende gebieden op L-gas. Het pilootproject in Houthalen-Helchteren levert hier zeker nuttige informatie voor.

Er moet ook rekening mee worden gehouden dat er technische verschillen kunnen zijn. Zo hebben de aansluitingen in Houthalen-Helchteren een huisdrukregelaar die moest worden aangepast, terwijl de gebieden die later nog moeten worden omgeschakeld niet allemaal gebieden met een huisdrukregelaar zijn. Maar dit is een technische materie.

Synergrid, de federatie van de netbeheerders van elektriciteit en aardgas in België, heeft op vraag van het energieoverleg tussen de federale staat en de gewesten (ENOVER), een indicatieve tijdslijn uitgewerkt voor de omschakeling van de gasinfrastructuur in ons land van laag- naar hoogcalorisch aardgas. In dit plan start de omschakeling in 2018 om eind 2029 afgerond te zijn en het bevat een tijdslijn en een sequentie van de omschakeling per gebied.

Daarbij werd concreet rekening gehouden met de noodzakelijke aanpassingen aan de infrastructuur en de timing opgelegd door Nederland. Deze tijdslijn wordt door de netbeheerders beschouwd als een haalbare timing.

Een ander belangrijk punt, dat nog ter bespreking ligt, is de methodologie voor de controle van de gastoestellen. De studie waarvan sprake gaat over een juridische analyse over de oprichting van het fonds. Zoals u weet, is deze problematiek reeds meermaals door mijn kabinet aangekaart op ENOVER. Aangezien daar de gewesten en de federale administraties en kabinetten aanwezig zijn, gebeuren daar de eerste uitwisselingen. Op ENOVER is door het federale niveau gesteld dat de studies worden afgewacht.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyme (CD&V): Minister, het is goed dat het experiment in Hout-halen-Helchteren succes heeft geboekt en dat er nuttige lessen uit kunnen worden getrokken. Voor de financiering van de operatie is het federale fonds natuurlijk wel essentieel. Het kan niet de bedoeling zijn dat we enkel de Vlamingen hiervoor laten opdraaien. Het is een problematiek die gelieerd is aan het federale beleid en aan de federale afspraken met de Nederlandse collega's.

Ik hoop dat u bij uw federale collega hard aandringt om hier werk van te maken. Wachten op juridische beschouwingen is een excuus dat ik haar al vaak heb horen invoeren, ook in andere dossiers. Het is niet wenselijk om hiermee te talmen. Aangezien de netbeheerders tegen 2018 met een plan willen komen en dat ook uitrollen op het terrein, is dit een hoogdringende zaak. Wanneer is de volgende vergadering van ENOVER? Zal dit daarop worden geagendeerd? Hoe zult u ervoor zorgen dat de druk wordt opgevoerd bij de federale minister?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: ENOVER komt volgens mijn informatie maandelijks samen. Ik breng dat elke keer op de agenda en mijn kabinet heeft daar de nodige aandacht voor. Maar als de federale overheid zegt dat ze de studies afwacht, dan moeten we misschien de federale collega's eens vragen om daar de nodige spoed achter te zetten in het federaal parlement.

Robrecht Bothuyme (CD&V): We zullen dat doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyme aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over fiscale stimuli voor hernieuwbare energie – 2642 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyme heeft het woord.

Robrecht Bothuyme (CD&V): Mijn vraag om uitleg dateert van begin september en gaat over de fiscale stimuli voor energetische renovatie, onder andere op basis van de korting op de onroerende voorheffing.

Wanneer een bouwaanvraag wordt ingediend voor een nieuwbouwproject of een grondige renovatie moet de woning waarvoor een vergunning wordt aangevraagd aan een specifiek E-peil voldoen. Voor aanvragen ingediend in 2016 of 2017 is dit E-peil 50. Dit E-peil zal in de komende jaren verder verstrengen tot uiteindelijk E30 in 2021.

Ondanks de norm die de Vlaamse overheid oplegt, zijn er gezinnen die in geval van een bouw- of renovatieproject vrijwillig opteren voor een strengere E-peil. De voorlopers die, vanuit een zeker energie- en klimaatbewustzijn, de financiële inspanningen horende bij dit strengere E-peil willen leveren, krijgen van de overheid een financieel steuntje in de rug. Dit onder de vorm van een korting op de onroerende voorheffing. Voor woningen met een E-peil van maximaal E30 gaat het over een korting van 50 procent, in geval van E20 zelfs over 100 procent.

De korting geldt voor een periode van vijf jaar. Het verkrijgen van deze korting op de onroerende voorheffing vraagt geen bijkomende administratie voor de gezinnen, maar wordt automatisch toegekend op het aanslagbiljet daar het Vlaams Energieagentschap (VEA) op basis van de EPB-aangifte (energieprestatie en binnenklimaat) aan de Vlaamse Belastingdienst doorgeeft welke gezinnen recht

hebben op de korting. Deze maatregel is dus een schoolvoorbeeld van hoe we op een administratief lichte manier gezinnen kunnen ondersteunen.

Uit het antwoord op een schriftelijke vraag blijkt dat er in het aanslagjaar 2015 15.921 gezinnen een korting kregen op hun onroerende voorheffing. Dit aantal gezinnen is bijna een verdrievoudiging in vergelijking met aanslagjaar 2012. Al die gezinnen samen krijgen een totale korting van bijna 5 miljoen euro ofwel een gemiddelde korting van 300 euro per gezin per jaar.

Sinds de zesde staatshervorming heeft de Vlaamse overheid veel ruimere fiscale bevoegdheden dan voorheen. Binnen die bevoegdheden moeten er, naast de korting op de onroerende voorheffing voor woningen met een strengere E-peil, allicht nog meer mogelijkheden en instrumenten zijn om investeringen in bijvoorbeeld hernieuwbare energie of voor een energierenovatie te ondersteunen en te stimuleren. We hebben ondertussen uit de Septemberverklaring geleerd dat u voor dat laatste alvast nieuwe initiatieven aankondigt. U bent minister van Financiën en minister van Energie, dus die koppeling moet zeker heel wat mogelijkheden bieden.

Minister, is het uw bedoeling om de korting op de onroerende voorheffing in geval van een strengere E-peil nog meer onder de aandacht te brengen ter bevordering van de energierenovaties van het oude woningpatrimonium in Vlaanderen? Zal deze korting behouden blijven wanneer het E-peil in de komende jaren verder verstrengt? Ziet u nog bijkomende fiscale instrumenten of fiscale stimuli om investeringen in hernieuwbare energie of een energierenovatie te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Op dit ogenblik voorziet de Vlaamse Codex Fiscaliteit enkel voor nieuwbouw in een korting op de onroerende voorheffing in geval van de realisatie van een E-peil, strenger dan wat verplichtend wordt opgelegd. Zoals aangekondigd in de Septemberverklaring zullen we het toepassingsgebied van deze korting verruimen tot ingrijpende energetische renovaties. We zullen deze uitbreiding zo snel mogelijk in de Vlaamse Codex Fiscaliteit inschrijven. Dit initiatief biedt een substantiële financiële ondersteuning voor de eigenaar en kan alvast een boost geven aan het aantal ingrijpende energetische renovaties. Voor nieuwbouw zullen we in 2017 de bestaande korting onverminderd behouden.

Ik ben er voorstander van dat de woonfiscaliteit in de toekomst steeds meer rekening zal houden met de energieprestatie van het woningenbestand. De woonfiscaliteit moet een stimulans zijn om de doelstellingen van het Renovatiepact op lange termijn te ondersteunen.

Met deze Vlaamse Regering hebben we trouwens al een belangrijke hervorming doorgevoerd van de schenkbelasting op onroerende goederen. We hebben die vereenvoudigd, verlaagd, en vergroend. Wanneer de begiftigde bereid is het geschonken goed te renoveren en energiezuiniger te maken kan hij een deel van de schenkbelasting terugkrijgen. Het moet dan gaan om renovatiewerken van minstens 10.000 euro waarvoor een beroep wordt gedaan op een aannemer, die de werken, zoals ze zijn omschreven in het Energiebesluit, uitvoert. De werken moeten uitgevoerd worden binnen de vijf jaar na de schenkingsakte.

Het verschil tussen het extra verlaagd tarief bij energievriendelijke renovatie en het gewone, reeds aanzienlijk verlaagde tarief zoals van toepassing sedert 1 juli 2015 loopt, afhankelijk van de waarde van het geschonken goed, op tot liefst 9 procentpunten. En zoals u weet, heb ik in het kader het energiearmoedeprogramma een brief gericht aan federaal minister van Financiën Van Overtveldt, met de suggestie om het btw-tarief van 6 procent, dat vandaag van toepassing is voor afbraak en heropbouw van gebouwen in bepaalde steden, te veralgemenen en uit te breiden naar het volledige Vlaamse grondgebied.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, zoals u ondertussen weet, hebt u daarbij onze volle steun.

U zegt dat u de bestaande korting gaat voortzetten voor mensen die verder gaan dan het verplichte E-peil. De verplichting gaat steeds verder. Dat E-peil verstrengt almaar. Is het de bedoeling om nieuwe maatregelen te nemen naarmate de norm verstrengt om bijkomende ondersteuning te bieden aan degenen die helemaal passief bouwen?

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, ik kan me volledig vinden in uw doelstellingen alsook in de btw-korting indien Europa zich daarin kan vinden, maar pas daarmee op.

Inpikkend op de laatste opmerking van de heer Bothuyne vraag ik om op te passen niet aan oversubsidiëring te doen. Dat heeft geen enkele zin. Mensen die nog strenger dan volgens het strengste E-peil bouwen, doen dat meestal voor de klimaatdoelstellingen en niet om financiële redenen. Energiebesparende maatregelen die zichzelf terugverdienen, moeten niet continu worden gesubsidieerd. We moeten nagaan of er geen sprake is van een mattheuseffect. Wie gaat nog strenger bouwen dan die zeer strenge voorwaarden die over enkele jaren worden opgelegd? Dat zijn meestal mensen die er het geld voor hebben. Ik vraag me af of hier dan sprake is van subsidiëring of van het uitdelen van geld? Daarmee moeten we oppassen. Ik pas ervoor om te werken met oversubsidiëring.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik probeer een groot draagvlak te creëren en de mensen te motiveren en te overtuigen van het feit dat sommige zaken noodzakelijk zijn. Sommige maatregelen zijn zeer efficiënt, andere zijn dat helemaal niet. Net zoals ik de fiscale aftrek voor dakisolatie drie jaar voor de verplichte dakisolatie afschaf, omdat ik denk dat dat niet de motivatie is om die te vernieuwen.

Op een bepaald moment moeten we de maatregelen analyseren, bestuderen, evalueren en waar nodig bijsturen. Ik sluit niet uit dat er bijkomende maatregelen zullen komen. Ik sluit ook niet uit dat ik er zal afschaffen. Dat betekent dat we heel goed moeten bekijken op welke manier we het meest efficiënt en goedkoop resultaten bereiken die ook de factuur van de mensen doet dalen.

Ik geef een voorbeeld. Als je vandaag een zonneboiler plaatst, dan krijg je een aanzienlijke premie. Dat kan een zeer belangrijke motivator zijn. Als je een zonneboiler plaatst en je krijgt een fiscale aftrek binnen twee jaar, dan zullen veel mensen dat niet doen. Je moet onmiddellijk tonen aan de mensen wat het voordeel is. Ik kan het weten, want ik plaats binnenkort een zonneboiler.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik wil u feliciteren met uw investeringsbeslissing omdat het de goede beslissing en het goede voorbeeld is.

Mijnheer Lantmeeters, hier heeft nog niemand gepleit voor oversubsidiëring, noch de minister, noch collega's uit het parlement. Het is goed dat u nog eens beklemtoont dat u daar niet voor bent, maar niemand is daarvoor. Dat is helemaal niet aan de orde en doet dus niet ter zake.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.